

05.2024
JG 28
#04

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand

FR-DE-EN
Traductions
Übersetzungen
Translations

ACCORDEONIST GWEN CRESENS

'Elke muzikant zoekt
zijn eigen signatuur'

Levenskunst met
Marcia De Wachter
& Dirk De Wachter

VERKIEZINGEN 9 JUNI 2024

De saga van de
centrumregio

Burgemeesters vragen
meer middelen

Brussels Airport

Niemand blij met nieuwe vergunning

DE KETTING

Tine De Sauter (31) uit Dworp werd door Elise Broekaert aangeduid om **de ketting** voort te zetten. De Sauter is make-up artieste en houdt van het dorpsgevoel in Dworp.

Authentiek dorpsgevoel

Het leven begon voor Tine De Sauter in Linkebeek, waar ze nog altijd een bijzondere band mee heeft. 'Ik ging er naar school en ben er opgegroeid. Ik heb er de beste jeugd gehad die ik me kon wensen. We waren met drie kinderen thuis. Mijn zus Eva, broer Jan en ik gingen er naar Chiro Sjoen. Ik was er actief van mijn 6 tot mijn 22, waarvan 3 jaar als hoofdleidster. Het verenigingsleven is in onze familie heel belangrijk. Mijn vader Johan was vroeger voorzitter van de judoclub, mijn moeder Marleen De Schepper was bij de Gezinsbond actief en organiseert nog altijd yogalessen in gemeenschapscentrum de Moelie. We hebben een heel goede band met de Moelie. Ik ging er als kind naar de kinder- en jeugdactiviteiten en ik pik nog altijd graag een voorstelling of activiteit mee. Ik ken er nog steeds veel mensen. Het is een vaste plaats van afspraak.'

Zelf creëren

De Sauter studeerde in Brussel. 'Ik genoot een kunstopleiding en ging aan de slag als leerkracht plastische opvoeding en kunstvakken. Ik ben mijn talenten als make-up artieste gaan verfijnen en volgde een opleiding make-up, zowel voor beauty, tv en cinema, als voor face- en bodypainting. Ik gaf vijf jaar les aan de Make Up For Ever school in Brussel. Daarna vond ik het tijd om zelf meer te creëren en ik werd freelance make-up artieste. Het kriebelt om te creëren. Daarin vond ik in mijn zus Eva een gelijke. Zij is interieurarchitecte. In volle coronaperiode openen we onze eigen concept store Ir.ma. Dat is ook de voornaam van onze beide

grootmoeders. Toen de winkel opende, kwamen we er achter dat Irma Portugees is voor 'zus'. Het openen van die winkel stond als het ware in de sterren geschreven. Onze winkel op het Winderickxplein in Alseberg biedt een waaier aan esthetische, mooie dingen: vrouwenkledij, meubels, decoratie, geschenken, interieurartikelen, noem maar op. Je kan er ook een koffie en gebakje proeven. We combineren de concept store met onze jobs als zelfstandige. Ik ben nog altijd make-up artieste en heb het bijvoorbeeld heel druk tijdens het trouwseizoen in de zomer.'

Terug naar de wortels

Tot februari woonde De Sauter in Brussel. 'Ik ben zopas met mijn vriend naar Dworp verhuisd. We keren met andere woorden terug naar onze wortels. We wonen hier graag. Dworp is heel groen en heeft nog een (h)echt authentiek dorpsgevoel. Linkebeek is heuvelachtiger; een pittoresk dorpje. Als je er niet moet zijn, dan kom je er niet. Wat mij betreft, mag het nog wel wat *vergeten* blijven. Ik koester er de leuke herinneringen en plekjes.'

Als ze even niet bezig is met de winkel of make-up, dan gaat ze sporten. 'Ik loop graag. Lopen is een goede manier om het dorp en de omgeving te ontdekken. Vorig jaar liep ik voor de eerste keer de 20 km van Brussel. Daarvoor ben ik nu opnieuw aan het trainen. Ik wil die sportieve uitdaging op 26 mei nog eens aangaan en mik op een betere tijd.' ●

TEKST Joris Herpol – FOTO Filip Claessens

INHOUD

- 06 Van Asse tot Zaventem
- 07 De maand
- 13 Markante figuren
- 21 Politieke tongen
- 23 Middenin
- 25 Door mijn lens
- 32 Gemengde gevoelens

CULTUUR

Beter dan Barbenheimer

Als donkere komedie houdt de film *Poor Things* het midden tussen *Oppenheimer* en *Barbie*. We zeggen het niet vaak, maar dit extravagant en expliciet visueel spektakel moet je gezien hebben.

UIT IN DER RAND

EN OOK

- 09 Jonge wind John Heymans
'Ik wil een positieve impact hebben'
- 14 Levenskunst
Marcia De Wachter en Dirk De Wachter
- 18 Verkiezingen 9 juni 2024
De saga van de centrumregio
- 22 Burgemeesters vragen meer middelen

Lees ook de belevenissen van De volksverteller op www.randkrant.be

VERDELING RandKrant mei wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

10

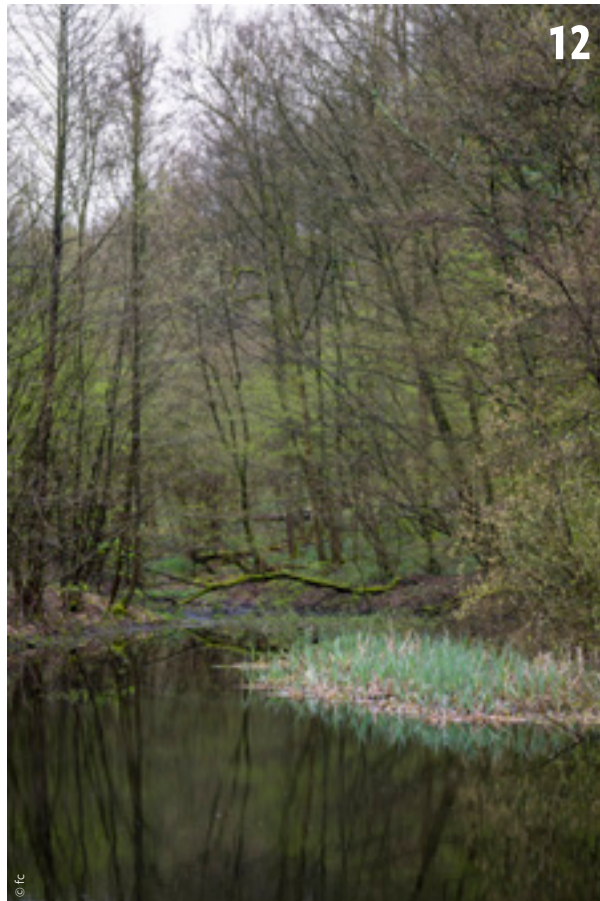

'Elke muzikant zoekt zijn eigen signatuur'

Accordeonist Gwen Cresens uit Dilbeek studeerde klassieke accordeon, maar maakte furore in genre-overschrijdende folk en wereldmuziek. 'Accordeon is een orkest op zich.'

12

31

26

De toekomst ziet er goed uit, maar dat komt niet vanzelf

De wilde hyacinten van het wereldberoemde Hallerbos zijn net over hun hoogtepunt heen, maar dat doet niets af aan de uitzonderlijke ecologische troeven van het bos.

Een rijke verzameling papiermolens

De Molenbeek heeft haar naam niet gestolen. Indertijd stonden er 21 watermolens. Enkele molens bestaan nog altijd. De Molenbeek was een belangrijke levensader voor de streek.

Niemand blij met nieuwe vergunning

De wijze waarop Vlaams minister voor Milieu Zuhal Demir (N-VA) de kool en de geit probeert te sparen met de omgevingsvergunning voor onbepaalde duur, die ze op 29 maart aan Brussels Airport Company verleende voor de uitbating van de luchthaven, heeft nagenoeg alleen kritische tot negatieve reacties opgeleverd.

TEKST Luc Vanheerentals - FOTO Filip Claessens

Juridisch is het overigens nog niet einde verhaal, vermits enkele instanties die omwonenden vertegenwoordigen al hebben aangekondigd beroep aan te zullen tekenen. Dat gebeurde overigens ook in 2004 toen de huidige vergunning werd verleend. Deze beroepsprocedures leverden niets op.

Economie versus welzijn

De elementen die al decennia voor spanningen zorgen in het luchthavengebied zijn ruimschoots gekend. Eerst is er het grote economische belang. Uit een recente studie van de universiteiten van Antwerpen en Louvain-la-Neuve, in opdracht van Brussels Airport, blijkt dat de luchthaven jaarlijks goed is voor 5,41 miljard euro aan toegevoegde waarde en meer dan 64.000 banen, als men ook de bedrijven meetelt die er niet zijn gevestigd maar er diensten leveren. Daartegenover staat het welzijn van de mensen. Het aantal personen dat ernstige hinder ondervindt van de geluidsoverlast door vliegtuigen werd in 2019 geraamd op 207.741; het aantal waarvan de slaap ernstig wordt verstoord op 98.723. De federale ombudsman van Brussels Airport ontving in de loop van 2023 28.893 klachten en stelde meer dan 1.500 vermoedelijke inbreuken op de regelgeving vast.

In de aanloop naar 29 maart, de deadline voor een beslissing over de in juli aflopende

vergunning, werd alles nog eens op scherp gesteld. Bij de presentatie van de vermelde studie stelde Arnaud Feist, ceo van Brussels Airport, 'dat de luchthaven een job- en groeimotor is en een onmisbaar onderdeel van de Belgische economie'. Premier De Croo riep de Vlaamse regering op 'tot een oplossing te komen die de verdere ontwikkeling van Brussels Airport mogelijk maakt'.

In reactie op het pleidooi van de gewestelijke omgevingsvergunningscommissie (GOVC) om het aantal vliegbewegingen te beperken en stille weekendnachten in te voeren waarschuwden de vakbonden voor een sociaal bloedbad. Bond Beter Leefmilieu (BBL) gaf het GOVC-advies om andere redenen eveneens een 'ruim onvoldoende' mee. Verwijzend naar een studie van Transport&Mobility Leuven stelde BBL dat het tewerkstellingseffect van het verbod op nachtvluchten op termijn minimaal is en zelfs banen kan opleveren. Brussels Airport haalde vorig jaar overigens een angel uit het dossier met de melding dat ze haar uitbreidingsplannen, waaronder de fel gecontesteerde verlenging van een landingsbaan, opbergt.

Krachtlijnen

Wat zijn nu de krachtlijnen van de nieuwe omgevingsvergunning? Het aantal vluchten per jaar wordt vanaf 2032 geplafonneerd op

240.000, wat een groei mogelijk maakt van 13% in vergelijking met 2023. De luchthaven-uitbater moet daarnaast de nodige maatregelen nemen om het aantal slaapverstoorders tegen 2032 met 30% te verminderen. De meest lawaaiërieste vliegtuigen mogen vanaf de zomer van 2025 niet langer landen of opstijgen tussen 23 uur en 7 uur. Vanaf de zomer van 2026 worden van zaterdag tot maandag tussen 1 uur en 5 uur 's nachts alleen nog landingen toegestaan van vliegtuigen met een voldoende laag geluidsniveau. Die stille weekendnachten worden stelselmatig met meerdere uren verlengd in 2028 en 2030. Vanaf 2028 worden ook voor het opstijgen stille weekendnachten geïntroduceerd. Binnen de vier jaar moeten bovendien bijkomende geluidsbermen en geluidswerende objecten worden geïnstalleerd.

Geen verbod op nachtvluchten

Minister Demir volgt het advies van het Departement Zorg echter niet om een verbod op nachtvluchten in te voeren – een maximaal niveau voor piekgeluiden van 60dB – omdat dit volgens haar de economische belangen van de luchthaven als jobmotor ernstig zou schaden en leiden tot een verlies van 1.600 banen. Ze haalde hierbij uit naar de federale regering, meer bepaald naar minister van Mobiliteit Georges Gilkinet (Ecolo), die voor een dergelijk verbod had gepleit. Ze wees ook het pleidooi van de BBL af om het aantal vluchten vanaf 2025 te beperken tot 220.000. De GOVC bepleit een beperking tot 234.000 vanaf 2030. Minister Demir baseert zich op het maximum van 240.000 dat voorgesteld werd in het milieueffectenrapport. 'De uitbater vroeg geen plafond en wilde een verder groeiscenario na 2032, maar onderzocht dit scenario niet in haar milieueffectenrapport. Als men in de toekomst een ander plafond wenst, kan hiervoor via een bijstellingsprocedure een aanvraag worden ingediend', aldus de minister.

De reacties

De reacties van de omwonenden op de verleende vergunning waren unisono negatief. Het Platform Luchthavenregio liet bij monde van voorzitter Walter Vansteenkiste, burgemeester van Wemmel, optekenen 'dat de

EN Brussels Airport permit sparks outcry

The open-ended environmental permit Flemish Environment Minister Zuhal Demir (N-VA) granted to Brussels Airport Company on March 29, driven by cost-cutting measures, has been greeted almost exclusively with critical to negative reactions. The move has further entangled the Zaventem Airport situation, leaving a complex web of conflicting interests with no easy solutions.

levenskwiteit en gezondheid van de omwonenden aan de verliezende kant zitten. De nachtrust van de omwonenden zal verstoord blijven. Studie na studie toont aan dat dit een grote impact heeft op de levenskwiteit van mensen. Dat er tijdens weekendnachten enkel nog vliegtuigen met een lager geluidsniveau mogen landen, is slechts een doekje voor het bloeden. Dat het aantal vliegbewegingen met 13% mag groeien, is voor het Platform, dat een stand-still bepleit, een doorn in het oog.

Hetzelfde verhaal bij het Burgerforum Luchthavenregio, dat in november vorig jaar in Zaventem nog een betoging met 600 mensen organiseerde tegen de nachtvluchten en voor de beperking van het aantal vluchten. 'De vergunning is op maat geschreven van de luchthavenuitbater en houdt geen rekening met studies die de gezondheidseffecten op omwonenden in kaart brengen.'

Milieubeweging BBL betreurt het uitblijven van een verbod op nachtvluchten en wijst er op dat aan doelstellingen in de vergunning, zoals de stapsgewijze invoering van weekendnachten, te weinig concrete maatregelen zijn gekoppeld.

Maar dat is niet alles. Ook uit de eigen meerderheid krijgt minister Demir de wind van voren. Tom Ongena, voorzitter van Open Vld die samen met N-VA deel uitmaakt van de Vlaamse regering, vindt 'het onbegrijpelijk

“ De omgevingsvergunning voor de luchthaven van Zaventem is te streng voor de ene, te mild voor de andere. Het is als water met vuur mengen.

dat Demir Zaventem, die na de Antwerpse haven de grootste economische poot is van ons land, in gevaar brengt. Er is met deze vergunning geen kans op groei, maar vrees voor een krimp in de activiteiten', aldus Ongena.

De politieke oppositie is ronduit scherp. 'De gezondheidskost van 400 miljoen euro per jaar lapt minister Demir gewoon aan haar laars', aldus Bruno Tobback (Vooruit). Mieke Schauvliege (Groen) hekelt het ontbreken van 'een concreet beleid om de leefbaarheid te verbeteren'. Burgemeester

Benoit Cerexhe van Sint-Pieters-Woluwe stelt alle rechtsmiddelen te zullen inzetten tegen de nieuwe vergunning 'omdat die geen enkele rekening houdt noch met het milieu, de omwonenden als met de Brusselaar'. De Brusselse regering, die gevraagd had het aantal bewegingen te beperken tot 220.000 per jaar, de Brusselse geluidsnormen te respecteren, de nachtvluchten te schrappen en minder luidruchtige vliegtuigen in te leggen, reageert ontgoocheld. Philippe Touwaide, federaal ombudsman voor de luchthaven, vindt het niet kunnen 'dat de minister in de vergunning niet meer aandacht schenkt aan de gezondheids- en vervuilingaspecten van de luchthavenactiviteit'.

De economie

Vanuit economische hoek weerklonk er eveneens heel wat kritiek op de verleende vergunning. Brussels Airport (BAC) zelf wijst op de 'strengte bijkomende exploitatievoorwaarden die een verdere ontwikkeling van de luchthaven na 2032 onzeker maken'. Dat het aantal vliegbewegingen tot 2032 mag toenemen tot 240.000 geeft weliswaar een groeimarge 'maar er zal een bijstelling nodig zijn om daarna verder te kunnen groeien'.

De strenge reductiedoelstellingen op vlak van geluid mogen volgens BAC bovendien slechts ingevoerd worden als ze conform zijn met de evenwichtige aanpak die de EU in een verordening oplegt. 'Het resultaat van deze procedure zal moeten aantonen of dat het geval is.'

Het plafond van 240.000 vluchten is voor vrachtvervoerder Air Cargo Belgium op korte termijn ok, maar kan op lange en middellange termijn negatieve gevolgen hebben voor de economie. 'Specifiek naar vracht toe vrezes wij dat de slots op termijn vooral ingenomen zullen worden door passagiers'. DHL daarentegen spreekt van 'een streng, maar werkbaar keurslijf'.

Voka vreest dat het plafond op het aantal vliegbewegingen onzekerheid meebrengt over de toekomstige groei van de luchthaven. De werkgeversorganisatie hoopt dat het plafond doorbroken kan worden door technologische ontwikkelingen en innovatie in de luchtvaartindustrie met steeds stillere en zuiniger vliegtuigen. Ook de christelijke en socialistische vakbond waarschuwen dat het plafond van 240.000 vluchten 'gevolgen zal hebben voor de tewerkstelling en de economische groei'. ●

© dl

In volle glorie

GAASBEEK In het Kasteel van Gaasbeek kan je voor het eerst na een renovatie van meer dan drie jaar de vaste collectie opnieuw bekijken. Die collectie bevat schilderijen, wandtapijten en onder meer ook het testament van schilder Pieter Paul Rubens. 'De collectie is weer thuis, klaar om in een nieuwe scenografie bewonderd te worden', glundert directeur Isabel Lowyck. 'We laten onze vaste collectie nog tot eind november de verrassende confrontatie aangaan met hedendaags werk in de expo *Rebelse echo's*. Een aantal van die werken werden speciaal gecreëerd voor deze plek.' Het wordt trouwens een heus feestjaar voor het Kasteel van Gaasbeek, want het museum van het kasteel is exact een eeuw open. 'Marie Arconati Visconti, de laatste markiezin van het kasteel, had de uitdrukkelijke wens dat haar levenswerk werd opengesteld voor het publiek. Na een grondige restauratie schittert haar zorgvuldig gedecoreerde droomburcht opnieuw in volle glorie.' - TD

 www.kasteelvangaasbeek.be

Een tweede thuis

VILVOORDE Eind april had de Erfgoeddag als thema 'thuis'. Omdat voor sommigen de kroeg een tweede thuis is, zette heemkundige kring Hertog Hendrik I in Vilvoorde de cafés van de Zennestad in de kijker tijdens een lezing. 'Het was een reis door de tijd, waarbij de opkomst, bloei en veranderingen van de cafécultuur in de stad werden belicht', vertelt schepen van Cultuur Moad El Boudaati (Vooruit). 'Van de traditionele volkscafés tot de meer eigentijdse etablissementen, elke locatie heeft zijn eigen verhaal over de rol die het speelde én speelt in het dagelijkse leven van de Vilvoordenaren. Onze stad heeft door de jaren heen een bruisende cafécultuur gekend, waarvan sommige iconische etablissementen.' - TD

© dl

© dt

Vlaggewimpel

GRIMBERGEN De straten van het historische centrum van Grimbergen pronken met nieuwe heraldische vlaggen. De vlaggen worden telkens bij de start van de lente opgehangen en 's winters weer opgeborgen. Op de vlaggen staan de emblemen en wapenschilden van de Abten en Heren van Grimbergen. De gemeente investeerde dit jaar in nieuwe exemplaren omdat de oude na tien jaar hun beste tijd hadden gehad. In totaal gaat het om dertig nieuwe vlaggen die je vindt in de Prinsenstraat, de Hoge en Lage Steenweg en aan het Kerkplein. Elke vlag is een uniek ontwerp. - TD

Praten met je lichaam

WEMMEL De voorbije Jeugdboekenmaand stond in het teken van sport en spel. Dat thema greep Cultuur Noordrand aan om een workshop non-verbaal theater voor kinderen te organiseren. In de bibliotheek van Wommel leerde een groep kinderen tussen 6 en 14 jaar van Villa Basta hoe ze met hun lichaam verhalen kunnen vertellen. 'De kinderen kregen de beginselen van improvisatietheater aangeleerd en konden volop experimenteren met non-verbale expressie', vertelt Jo Sollie, coördinator van Cultuur Noordrand. 'Ze ontdekten dat je met je lichaamstaal veel meer kan vertellen dan je denkt. In een faciliteitengemeente als Wommel, waar we te maken hebben met een meertalige context, is zo'n workshop heel dankbaar. De kinderen leerden hoe ze met hun lichaam tot verbinding konden komen zonder de taalbarrière.' - TD

Den Diepen Boomgaard fase één

GRIMBERGEN Bioboerderij en sociale werkplaats Den Diepen Boomgaard in Grimbergen heeft net de feestelijke opening achter de rug van de nieuwe hoevewinkel en de grootkeuken. Daarmee is de eerste fase van de renovatie een feit. Intussen is ook de tweede fase gestart met de werken voor de tweede vleugel. Die krijgt polyvalente zalen en nieuwe werkateliers. 'Zij moeten in het voorjaar van 2025 klaar zijn, zodat we meteen daarna kunnen starten met de laatste fase, de buitenaanleg', vertelt Sara Heyvaert. 'Eind 2025 moet de hele renovatie klaar zijn.' Als maatwerkplaats biedt Den Diepen Boomgaard arbeidskansen aan meer dan 60 mensen die elders op de arbeidsmarkt uit de boot vallen. Je kan in Den Diepen Boomgaard terecht voor zelfoogst en in de hoevewinkel voor dagverse groenten en fruit van het veld, vers brood en bereidingen van de keukenmedewerkers met grondstoffen uit de tuin. - TD

www.diepenboomgaard.be

© dt

- **Grimbergen** en **Asse** zijn gestart met trajectcontroles. In deelgemeente **Kobbegem** werd een paal voor trajectcontrole door vandalen omgezaagd.
- Op het vliegveld van **Grimbergen** is voor het eerst een elektrisch vliegtuig getest.
- Het kruispunt van de Leuvensesteenweg met het fietspad vanuit de Keizerinneweg en de Broekstraat in **Tervuren** is felrood geschilderd om de aandacht te vestigen op de oversteekplaats van de F29 fietssnelweg.
- De beschermde Onze-Lieve-Vrouw ter Nood-kapel aan de Postweg in **Vlezenbeek** wordt gerestaureerd.
- **Beersel** investeert 185.000 euro in nieuwe stoelen voor de schouwburg van cultureel centrum De Meent in **Alsemberg**.
- Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) vernieuwt verschillende bushaltes op de Ninoofsesteenweg in **Dilbeek** en **Roosdaal**.
- Buurtbewoners uit **Overijse** starten een geldinzameling om het jachtpaviljoen van het Kasteel Isque in al zijn glorie te herstellen.
- Brussels Airlines organiseert samen met Skywings opleidingen voor piloten, die met de vernieuwde vloot zullen worden ingezet op nieuwe bestemmingen.
- Regionaal Landschap Brabantse Kouters, gemeente **Merchtem** en de provincie Vlaams-Brabant organiseren op zondag 2 juni Feest in het Landschap.

- Vzw ‘de Rand’ neemt het stationsgebouw van **Sint-Genesius-Rode** in erfpacht om het te renoveren zodat het jeugdhuis Animoro er kan blijven.
- De Amerikaanse jeansmaker Levi Strauss schrapt 42 van de 250 jobs in zijn Europese hoofdkwartier in **Machelen**.
- De Ravaartstraat over de E19 in **Vilvoorde** wordt tot eind dit jaar omgevormd tot een bermbrug, waarbij 8.000m² asfalt wordt opgebroken.
- **Zaventem, Machelen** en **Wezembeek-Oppeem** willen samen met het Strategisch Project Leve(n)de Woluwe regen- en bronwater meer ter plekke ophouden. Zo wordt 5.000 m² onthard en wordt 13 km aan grachten geoptimaliseerd.
- Het nieuwe skatepark op de Koldamsite in **Hoeilaart** is officieel geopend.
- Streekproducten Vlaams-Brabant erkende 280 producten van 99 streekproducenten.
- De OCMW- en gemeenteraadsleden in **Wemmel** stemmen vanaf nu via een digitaal systeem.
- Het stadsbestuur van **Vilvoorde** pleit voor een direct staakt-het-vuren in de Gazastrook en hangt daarom een vredesvlag aan het stadhuis.
- De fontein op het vernieuwde plein aan de Rooseveltlaan in **Vilvoorde** zijn officieel ingehuldigd.
- **Asse** is op zoek naar een uitbater voor het Cultuurcafé in CC Asse en naar een uitbater voor de volledig vernieuwde cafetaria van de sportsite Waalborre. – JH

© d
Ⓢ

Tien jaar De Klepper

WOLVERTEM Precies tien jaar geleden ging in Wolvertem zelfoogstboerderij De Klepper van start als de eerste in zijn soort in de Noordrand. De eerste jaren telde De Klepper zowat 40 gezinnen die lid waren. Intussen komen er in de boerderij al meer dan 120 gezinnen oogsten. ‘We kweken biologische groenten en fruit voor mensen uit de buurt’, vertelt Kato Erkens. ‘Almaar meer mensen willen weten wat er op hun bord komt en wat er mee gebeurd is, dus blijven we groeien. Voor onze gezinnen is zo’n plukmoment ook echt een moment van rust in hun vaak drukke bestaan. We werken met een jaarabonnement en dan mag je zoveel komen plukken als je nodig hebt voor je gezin. Via een nieuwsbrief en de plukapp laten we weten welke groenten en fruit je kan komen oogsten.’ – TD

 [deklepper.wordpress.com](https://www.facebook.com/deklepper.wordpress.com)

Jeugdhuisen hebben het moeilijk

ZENNEVALLEI De jeugdhuisen in de Zennevallei hebben het moeilijk. Dat blijkt uit een rondvraag van regionale televisiezender Ring. Het bestuur van jeugdhuis ‘t Vraagteken in Lot moest het onlangs een tijdje met amper twee leden doen. Ook in jeugdhuis Eenders in Halle rust de volledige werking op de schouders van een duo. Jeugdhuis Laekelinde in Sint-Pieters-Leeuw, Peter Pan in Linkebeek en de Moesjebaaz in Beersel hebben bij gebrek aan vers bloed hun werking intussen stopgezet. ‘De problematiek is zeker niet eigen aan de Zennevallei alleen’, reageert Bruno Lermينياux (N-VA), schepen van Jeugd in Beersel. ‘Je hoort overal dat het niet goed gaat met de jeugdhuisen, zelfs in studentensteden. Bestuurslid zijn van een jeugdhuis vraagt veel engagement en de jongeren van vandaag hebben blijkbaar andere prioriteiten of interesses. Er wordt vaak verwezen naar corona als de boosdoener en dat speelt zeker ook mee. De jongeren die vandaag zouden kunnen meedraaien in een werking hadden in de coronajaren het jeugdhuis als bezoeker moeten leren kennen en dat kon toen niet. Het tij keren, is moeilijk. Als gemeentebestuur kan je de jeugdhuisen allerlei vormen van steun aanbieden, maar het engagement moet van de jongeren zelf komen.’ – TD

Recordaantal anderstaligen wil Nederlands leren

VLAANDEREN 77.591 mensen hebben zich vorig jaar aangemeld voor een cursus Nederlands tweede taal. Nooit eerder waren dat er zo veel, zo blijkt uit het jaarverslag van het Agentschap Integratie en Inburgering. Onder de bijna 78.000 aanmelders waren er 12.000 nieuwkomers die de cursus Nederlands verplicht moesten volgen in het kader van hun inburgeringstraject, maar de overgrote meerderheid volgde de lessen dus vrijwillig. Directeur Jo De Ro: ‘Het bewijst dat het cliché dat anderstalige Vlamingen geen Nederlands willen leren stilaan naar de vuilbak mag. Meer en meer anderstaligen raken overtuigd van het belang van de kennis van het Nederlands. Om te praten met hun burens, met collega’s op het werk of met de leerkrachten en andere ouders op de school van hun kinderen. Ook de campagnes die we nu al een aantal jaren voeren om de lessen Nederlands te promoten werpen hun vruchten af. We doen er samen met andere partners alles aan om het aanbod zo goed mogelijk af te stemmen op de vraag.’ – TD

‘Ik wil een positieve impact hebben’

Hardloper John Heymans (26) uit Meise liep eind januari in Boston met 13'03"46 een nieuw Belgisch record op de 5.000 meter indoor, en is daarmee na Mohammed Mourhit de tweede snelste Belg ooit op de 5.000 meter.

TEKST Michaël Bellon – FOTO Filip Claessens

Die tijd onder de Olympische limiet onderstreept ook dat zijn eerdere kwalificatie voor de Olympische Spelen in Parijs, als lid van de top 42 op de wereldranking, meer dan verdiend is.

Wat kan jij dat veel andere mensen niet kunnen?

‘Als topsporter kan ik waarschijnlijk beter afzien. Heel lang in een oncomfortabele situatie lopen en mentaal blijven pushen, door de pijn heen, is een van mijn sterke punten.’

Welke jonge mens bewonder je en waarom?

‘De Brit Philip Sesemann. Hij is niet meer van de allerjongsten, want al 30 jaar, maar hij heeft zich onlangs geplaatst voor de marathon op de Olympische Spelen met een tijd van 2 uur, 8 minuten en 4 seconden; de kwalificatielimiet is 2 uur, 8 minuten en 10 seconden. Hij heeft waarschijnlijk iets minder talent, maar heeft jarenlang zijn droom vertrouwd en er heel gedisciplineerd naartoe gewerkt. Veel mensen geloofden niet dat hij zich zou kwalificeren, maar kijk, hij is erin blijven geloven en zijn werk en zelfvertrouwen heeft geloond.’

Wat is het beste dat de digitale wereld heeft voorgebracht?

‘Moeilijk om te zeggen. Toegepast op mijn sport denk ik aan de sociale media en het feit

dat wij als lopers onze passie kunnen delen met andere lopers. Ik kan andere mensen inspireren door mijn trainingen op Instagram te posten. Ik krijg bijna dagelijks berichten van jonge gasten van overal ter wereld die mij om advies vragen of die zeggen dat ik hen inspireer.’

Wat wil je later worden?

‘Daar heb ik geen antwoord op. Er is geen specifieke job die ik per se zou willen doen, maar ik denk wel in een bepaalde richting. Zo zou ik liefst zelf willen ondernemen. Niet voor iemand werken, maar zelf mijn uren bepalen. Dat geeft mij vrijheid, ook al weet ik dat de uren als zelfstandig ondernemer keihard zijn. Ik wil liever zelf iets waarmaken dan iets waarmaken voor iemand anders. En net zoals in de sport ga ik graag een uitdaging aan. Met mijn toekomstige job zou ik ook een positieve impact willen hebben op onze samenleving. Dat is een beetje het idealisme van mijn generatie. Of het nu is in de medische wereld, op sociale media of eender waar, dat maakt mij niet uit. Als ik een positieve impact kan hebben, zal ik de meeste voldoening halen uit mijn toekomstige baan.’

Wie is je favoriete personage en waarom?

‘Ik ben niet het type dat fan is van één persoon en daarvan posters ophangt, maar

ik kijk wel op naar bepaalde mensen. Naar Richard Branson bijvoorbeeld, de ondernemer die The Virgin Group heeft opgericht waartoe luchtvaartmaatschappij Virgin Airlines of fitnessmaatschappij Virgin Active behoren. Ik heb een van zijn boeken gelezen en ik vind hem een toffe persoon omdat hij voortdurend zegt *I want to have fun in what I do*. Ik vermoed dat hij met zijn miljardenbedrijf veel stress en druk zal kennen, maar toch is zijn grootste drijfveer fun. Dat is een goed uitgangspunt voor mij: ondanks de druk die ik mezelf opleg het plezier niet uit het oog verliezen. Want welk nut heeft het om te lopen als ik er geen plezier in vind?’

Waar kijk je in het dagelijks leven vaak tegenop?

‘Tegen vroeg gaan slapen, terwijl dat een deel van mijn leven is als professionele loper. Rust is primordiaal als ik progressie wil maken. Dus moet ik elke dag proberen zo vroeg mogelijk te gaan slapen. Dan heb ik het over 22 uur. Dat is elke dag een gevecht en soms ben ik meer of minder gedisciplineerd. Ik vertrek nu op hoogtestage en daar zal het elke avond ten laatste 22.30 uur zijn; ideaal voor mijn recuperatie.’

Doe eens een toekomstvoorspelling?

‘Heel simpel: ik haal deze zomer een Olympische finale.’ ●

‘Elke muzikant zoekt zijn eigen signatuur’

Accordeonist Gwen Cresens studeerde klassieke accordeon, maar wandelt net zo goed doorheen het repertoire van Brahms als dat van Wannes Van de Velde of Arno.

TEKST Anne Peeters – FOTO Filip Claessens

Hij koestert Astor Piazzolla, houdt van Franse filmmuziek, Braziliaanse dansmuziek en valse musette, maar speelt ook met pakweg Kommil Foo, Raymond van het Groenewoud, Patrick Riguelle, Tom Barman, Axelle Red of Bart Peeters.

Cresens woont in Dilbeek en werkt graag samen met het Brussels Philharmonic, Les Ballets C de la B, Lod, het Paleis, KVS, het Brussels Jazz Orchestra. En o ja, hij arrangeert en componeert, en werkte aan soundtracks voor onder andere de televisieseries *Terug naar Oosterdonk*, *De smaak van De Keyser*, *Het varken van Madonna* en *Van vlees en bloed*. En nu: een nieuwe cd, *IntotheBox*, met releaseconcert op 16 juni in de Bijloke (Gent). Wie is deze muzikale duizendpoot? Cresens: ‘Vier jaar geleden viel met corona alles stil, net op het moment dat ik in de Roma mijn vorige plaat *Eclectica* had voorgesteld. Ik vond die stilstand eigenlijk positief: eindelijk tijd om te herbronnen, te verdiepen, mijn repertoire grondig uit te spitten, arrangementen te maken. Ik kwam uit op een twintig à dertig stukken. Vorige zomer heb ik ze opgenomen in een kerkje in de Auvergne. Een prachtige plek. Idyllischer kan je het je niet voorstellen. Boven op een berg, het enige geluid dat je hoorde, was een buizerd die af en toe voorbijvloog. En helaas

ook de kerkklokken. Om het uur ging het van *bimbam*. We moesten goed timen: één minuut voor? Even wachten.’ (*lacht*)

Je studeerde klassieke accordeon, maar maakte furore in genre-overschrijdende folk en wereldmuziek. Ook de pop- en theaterwereld zijn je niet vreemd. Je speelt Argentijnse tango en jazz. Heb je een stijl die je het meeste ligt?

‘Dat eclectische heeft te maken met het instrument dat ik speel. Het komt in zoveel culturen voor, in verschillende soorten muziek. Ik heb me daar lang tegen verzet. Ik dacht: ik heb klassiek gestudeerd, ik ga me daarop focussen. Maar er is altijd die lokroep van andere muziekgenres. Voor mij is het intussen quasi onmogelijk om daarin een keuze te maken. Ik vind het leuk om musette te spelen, maar evengoed tango, Braziliaanse muziek, klassieke muziek. Wat ik de laatste jaren heb geprobeerd is net dat eclectische te omarmen in plaats van me ertegen te verzetten. Dat is veel zinvoller. Om alle elementen te verkennen, of dat toch te proberen. Een voorbeeld? Als je klassieke muziek speelt, wordt er gefocust op melodievoering, de lijnen, dynamiek, precisie. Als je Braziliaanse dansmuziek speelt, gaat het om de

groove. Als je jazz speelt, wordt er gefocust op improvisatie en harmonie. In plaats van al die elementen apart te zien, probeer ik dat in mijn speelstijl te integreren. Ik zeg niet dat het mij altijd lukt, het blijft een zoektocht. Maar het is wel mijn manier om met muziek om te gaan. Ik kies de elementen uit die ik interessant vind en probeer die te verenigen. Het is een zoektocht naar mijn eigen identiteit.’

Je vertelde ooit dat je graag de Toots Thielemans van de accordeon wil zijn. Herkenbaar vanaf de eerste noot.

‘Daar sta ik nog altijd achter. Elke muzikant zoekt naar zijn eigen essentie, naar een signatuur. Lukt dat? Het is een lange weg, maar ik heb het gevoel dat ik op het juiste pad zit. Of dat zo is, zal ik over tien of twintig jaar zien, wanneer ik terugkijk. Het is alleszins een heel boeiend pad. Ik doe het graag, en ik denk dat ik het pad oprecht volg. Meer kan je niet doen. Er zijn grote voorbeelden zoals een Toots, Miles Davis, Astor Piazzolla, Galliano. Ik heb nog helden, maar ze kunnen enkel een gids zijn. Jouw eigen pad, dat bepaal je zelf. Het is altijd een balans zoeken. Deze plaat bijvoorbeeld zijn allemaal covers van bestaande muziek, maar het is zowel Bach als Piazzolla als Braziliaanse muziek. Zelfs een cover van The Beatles.’

Word je één met je instrument wanneer je speelt? Wordt het een verlengstuk van je lichaam en geest?

‘Ja, dat is noodzakelijk. Je kan je ziel niet blootgeven als je niet volledig één bent met je instrument. Als je speelt, is er geen onderscheid. Het mooie is dat een accordeon een instrument van extremen is. Het ene moment klinkt het als een magistraal orgel, het volgende moment kan het heel intiem zijn. Je kan er ook heel stil op spelen. Het is eigenlijk een *multiple personalities*-instrument.’

Op welke projecten kijk je tevreden terug?

‘Elk project waar ik instap, doe ik graag. Anders zou ik het niet doen. Zijn er projecten die je liever doet dan andere? Natuurlijk. De projecten die je zelf opstart, daar ben je

FR ‘Chaque musicien cherche sa signature’

L'accordéoniste Gwen Cresens a étudié l'accordéon classique, mais a fait fureur dans les musiques folkloriques et du monde, qui transcendent les genres. Il n'est pas non plus étranger aux mondes de la pop et du théâtre, ainsi qu'au tango argentin et au jazz. A-t-il un style qui lui correspond le mieux? 'Cet éclectisme est lié à mon instrument. L'accordéon se retrouve dans tant de cultures. J'y ai été longtemps réticent, mais finalement, il y a toujours cet attrait pour d'autres genres musicaux. Pour moi, il est presque impossible de choisir un genre musical en particulier. Aujourd'hui, j'essaie d'embrasser les genres et de les intégrer dans ma façon de jouer. Je ne dis pas que j'y parviens toujours. Cela reste une quête vers mon identité musicale.'

ingesprongen met bloed, zweet en tranen. Die zitten inderdaad in je hart, maar ik zou het bijna ontrouw vinden om projecten waaraan ik meewerk niét te koesteren. Voor mij is de afwisseling tussen die twee net wat het boeiend maakt. Zo heb ik zopas een project voor de KVS gedaan: *R.I.S.A. (Reckless Idiots Seeking for Absolution)* van Junior Mthombeni en Cesar Janssens. Het was een productie met een vijftiental mensen van verschillende afkomst. Muzikanten, dansers, acteurs, performers. Alles komt samen. Ook Mirko Banovic doet mee, de bassist van Arno, iemand met wie ik graag werk. We sleutelden samen aan de muziek, het werd een bijzondere voorstelling.'

Je bent in eerste instantie accordeonist, maar je arrangeert en componeert ook. Komt dat door de veelzijdigheid van je instrument? Een accordeon is een orkest op zich.

'Grappig dat je dat zegt. Als kind wou ik rockmuzikant worden. Als tiener ontdekte ik de klassieke muziek en wou ik dirigent worden. Dan ging ik naar de bibliotheek scores halen van *La Traviata*, zette de uitvoering met Joan Sutherland op, en in mijn bed zat ik dirigentje te spelen. Nu zit ik ergens tussenin. Het schrijven van muziek is ontstaan uit het arrangeren, het naar de hand zetten van muziek. Dat begon met het repertoire van Piazzolla, omdat er geen partituren te vinden waren. Ik begon de muziek af te schrijven van de plaat, merkte: *Als we dat nu eens zo en zo zouden doen?* Dat arrangeren werd een wereld op zich en van daaruit wandel je binnen in het universum van de compositie. Dat ligt allemaal heel dicht bij elkaar. Ik ben geen componist pur sang. Een echte componist, zoals Wim Henderickx er een was, gaat 's morgens aan zijn schrijftafel zitten en begint te schrijven. Die doet dat elke dag en die wordt daar excellent in. Dat vraagt heel veel tijd, net zoals studeren op een instrument. Componeren is een vak, net zoals accordeon spelen een vak is. In dat opzicht vind ik mezelf geen componist, ook al schrijf ik muziek. Ik schrijf in de eerste plaats voor mezelf, voor de projecten waarbij ik betrokken ben. Het is iets organisch, waar ik liefst

Ⓜ NAAM Gwen Cresens – WOONPLAATS Dilbeek – BEROEP Accordeonist

niet te veel over nadenk. Ja, ik heb harmonie en compositie gehad in mijn opleiding. Ik lees daarover, ik ben daarin geïnteresseerd, ik heb me erin verdiept, maar ik ben er niet in gespecialiseerd. Mijn muziek ontstaat uit het improviseren, het is een soort *trial and error* tot ik denk: *dit klopt, dit ga ik verder ontwikkelen*. Doe daar nog een beetje tijdsdruk bij en dan ontstaan er soms mooie dingen.'

Je was een tijd artist in residence in CC Westrand in Dilbeek. Hoe verankerd ben jij in de Vlaamse Rand?

'In Dilbeek komen wonen, is een heel goede beslissing geweest. Daarvoor woonde ik in Borgerhout, dicht bij de Roma. Dat was fantastisch, we hebben er de heropbouw van de Roma van dichtbij meegemaakt. Sociaal en cultureel een zeer rijke periode, maar tegelijkertijd maakte ik me veel zorgen over de vervuiling en luchtkwaliteit in de stad die letterlijk meetbaar was op onze terrastafel. Daar lag elke dag een halve centimeter roet op. Voor mezelf en mijn kinderen wou ik een gezondere leefomgeving. Via vrienden zijn we dan in Dilbeek terechtgekomen. Puur toeval, maar qua ligging ideaal: vlakbij Brussel en centraal in de driehoek Antwerpen-Gent-Brussel. Tegelijkertijd is

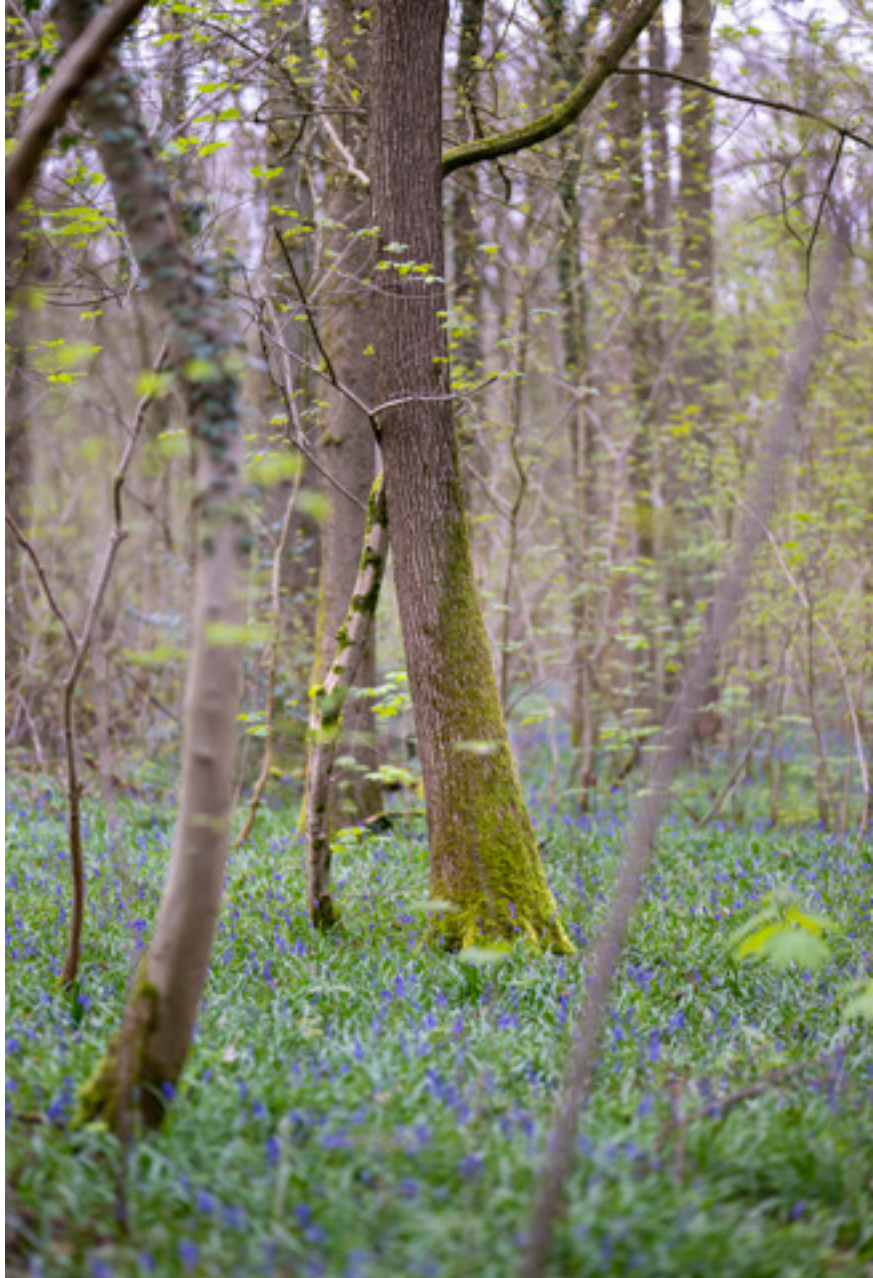
het hier ook heerlijk rustig in het groen. En je kan je auto voor de deur kwijt. Alles is heel bereikbaar. Het is een kruising tussen een dorp en de stad, het beste van allebei. Ik vertoef graag in Brussel, ik ben er bijna dagelijks. Met de trein is het een kwartiertje sporen, op een halfuurtje ben ik thuis. Ik kan inzoomen en uitzoomen zo veel ik wil. Beter kan niet. Met Westrand heb ik al veel dingen samen kunnen doen. Ik heb daar mooie kansen gekregen. Ik vind het belangrijk dat je je verankert op de plaats waar je woont. Als je een van de grootste culturele centra van het land in de buurt hebt, zou het dom zijn om daar niets mee te doen. Tijdens corona ben ik er verschillende keren gaan werken en dat was heel fijn. De culturele centra spelen een belangrijke rol, maar er is veel aan het veranderen. Zo voelt het toch. De centra zijn sterk aan het evolueren, ze moeten zichzelf heruitvinden. Er is een enorm groot aanbod en een jongere generatie op komst. In dat opzicht is keuzes maken en programmeren niet evident. Over jongere generaties gesproken: mijn dochter studeert jazz cello aan het conservatorium, mijn zoon drama aan de kunsthumaniora in Laken. Ik ben benieuwd hoe het voor hun generatie verder zal gaan.' ●

Hallerbos

De toekomst ziet er goed uit, maar dat komt niet vanzelf

De wilde hyacinten van het wereldberoemde Hallerbos zijn net over hun hoogtepunt heen, maar dat doet niets af aan de status van Natura 2000-gebied. De uitzonderlijke ecologische troeven hebben daarvoor gezorgd.

TEKST Herman Dierickx - FOTO Filip Claessens

Het gaat zowel over leefgebieden als over soorten. Zij verdienen alle aandacht om de status van internationale bescherming hoog te houden. De belangrijkste biotopen vind je in de bossfeer van deze 542 ha grote natuurzone. Ten tijde van de Eerste Wereldoorlog rooide de Duitse bezetter grotendeels het eeuwenoude bos dat ooit deel uitmaakte van het historische Kolenwoud. De herbebossing gebeurde nadien vooral tussen 1930-1950. Dat is meteen de reden waarom je er bijna uitsluitend onvolwassen bomen vindt.

Herstel

De ecologische troeven van het gebied zijn zich volop aan het herstellen. De status van Natura 2000-gebied geeft heel wat ruggensteun om de beschermingsdoelstellingen te realiseren. Dat loopt echter niet van een leien dakje, want net als bij de vorige gebieden uit deze reeks over Natura 2000-gebieden, spelen ook hier stoorzenders hun rol en is het niet zo eenvoudig om naar een volwaardig natuursysteem te evolueren.

Zo is de recreatiedruk de voorbije jaren

enorm toegenomen. Het ging zo hard dat de beheerder, het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), stevige maatregelen moest nemen om de recreatiedruk te milderen. Dat gebeurde vooral door het uitgeknipte wandelnetwerk in goede banen te leiden en het autoverkeer zoveel mogelijk te weren.

Omdat het Hallerbos eerder een kunstmatig aangelegd bos is, voorziet het huidige beheerplan, dat tot 2028 loopt, in het natuurlijker maken van het bomenbestand. Dat gebeurt door gerichte cyclische kappingen, door meer variatie te brengen in de vegetatie van de bosranden en door open plekken te creëren in de homogene bestanden. Dat laatste zorgt voor het herstel van de ooit vrij grote percelen heide, die de voorbije jaren fel achteruit gingen. De laatste restanten daarvan waren in geen al te beste conditie. Door er een specifiek beheer op los te laten, kunnen de eraan gekoppelde soorten zich herstellen. Dan gaat het vooral over maaien en begrazing met schapen. De Europees beschermde en zeldzame diersoorten krijgen alle aandacht om hun aantallen te verhogen.

Heldere beken

Het regenwater dat op de autosnelweg van de R0 valt, kwam tot voor kort in de kraakheldere Steenputbeek terecht. Om die vervuiling en erosie weg te nemen, legde de beheerder samen met de administratie Wegen en Verkeer een wachtbekken aan waaruit het verzamelde water rechtstreeks naar de riool wordt gepompt. Daarvan profiteert de *beekprik*, een primitieve vis die leeft in het zuiverste bronnengebied van de Steenputbeek. De *rivierdonderpad*, alweer een primitieve vis, en de *kamsalamander* varen ook wel bij die belangrijke saneringsmaatregel. Al die soorten stonden en staan onder druk omdat ze hoge eisen stellen aan hun leefomgeving. Als daar negatieve externe invloeden spelbreker spelen, krijgen ze het moeilijk.

Ten slotte is er een belangrijke populatie *bittervoorn* in de beken van het Hallerbos. Die heeft zuiver water nodig, en de soort legt haar eitjes af in ... mossels. Nadat de larven de mossels hebben verlaten, zijn ze afhankelijk van gezond plankton in het water.

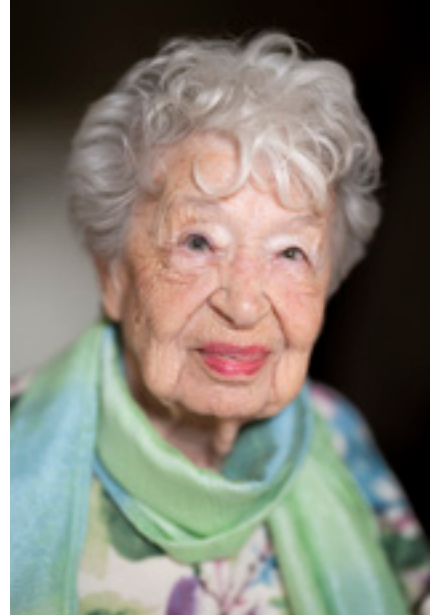
4 MARKANTE FIGUREN

Alice Toen

Baanbrekende grande dame

In onze rubriek Markante figuren komen normaal gezien bewoners uit de Vlaamse Rand enkel postuum aan bod. Voor Alice Toen, de 99-jarige grande dame uit de Vlaamse theaterwereld, maken we graag een uitzondering.

TEKST Luc Vander Elst – FOTO Filip Claessens

Dat vinden ze in de beschutting van een goed ontwikkelde vegetatie. Het leefgebied van de soort moet dus aan al die voorwaarden voldoen om een gezonde populatie op de been te houden. Met de verwijdering van de inkomende vervuiling lijkt men daar aardig in te slagen.

Spontane ontwikkeling

Een andere belangrijke beheermaatregel was de creatie van bosreservaten. Na enkele eenmalige ingrepen om bijvoorbeeld invasieve boomsoorten te verwijderen, laat men die deelgebieden spontaan verder ontwikkelen, zonder tussenkomst van de mens. Dat gebeurt nu over een oppervlakte van ongeveer 100 ha, verdeeld over vier aparte zones. Ze zijn ontoegankelijk voor de mens, enkel gerichte monitoring van soorten is daar toegestaan. Spontane ontwikkelingsprocessen zorgen voor een complexe samenleving van soorten die zich elders nauwelijks kunnen ontwikkelen. De middelste bonte en zwarte specht, samen met de wespandief en vleurmuizen, profiteren daar maximaal van. Maar dé Europees beschermde soort die hier het meest bij gebaat is, is ons grootste insect: het vliegend hert. Het Hallerbos is een van de weinige sterkhouders in Vlaanderen waar die indrukwekkende kever overleeft.

Verder is het zaak de belangrijkste troeven van het gebied te versterken. Door het bijzondere reliëf krijg je uitzonderlijke vegetaties in bossen, graslanden en open water. De combinatie daarvan zo goed mogelijk ondersteunen om versnippering van leefgebieden tegen te gaan, is alweer een maatregel die van toepassing is. Daarin kadert onder meer de bouw van het ecoduct over de R0 die volop aan de gang is en klaar zal zijn eind 2025. Zo verbindt men weerszijden van deze drukke autosnelweg met elkaar zodat dieren, maar ook voetgangers en fietsers, makkelijk de oversteek kunnen maken. De toekomst van het Hallerbos, zijn inwoners en bezoekers, ziet er goed uit. ●

Alice Toen kan terugblikken op een onvoorstelbaar palmares en carrière en kijkt kwiek en positief uit naar wat nog komen gaat. In haar woonkamer valt meteen de grote zwart-witfoto op met de stichtende leden bij de opening van het Mechels Miniatuurtheater. Centraal staat Alice Toen met Luc Philips. In 1956 lag ze, samen met enkele medeleerlingen en leermeester Luc Philips, aan de basis van het Mechels Miniatuur Theater. Twee jaar later zou ze er de eerste vrouwelijke directeur van worden.

‘Wij waren met een stuk of zes uit de klas van Luc Philips en we begonnen met een klein theatertje waarvoor Luc vijftig oude stoelen uit de cinema Rex in Antwerpen op de kop had kunnen tikken. We hadden een speelruimte van vijf op vijf. We speelden alles. Luc leerde ons ook dat we alles moesten kunnen: met een projector werken, het geluid doen, toneelspelen, decors maken,... Het was de beste leerschool die ik heb gehad.’

Overlevingsdrang

Alice Toen werd geboren in 1924. Haar tienerjaren zijn getekend door de oorlog. Haar vader emigreerde op jonge leeftijd naar Amerika en haar moeder stond er alleen voor om twee dochters op te voeden. ‘Wij hadden een sterke overlevingsdrang. We waren overtuigd dat we daar uit zouden komen. We hebben bombardementen meegemaakt, smokkelden en moesten gaan lopen. Mijn zus Maddy en ik traden samen op als de *Toentjes*. Als kind van de oorlog kon ik geen opleiding volgen bij Herman Teirlinck, ik moest eerst voor een inkomen zorgen. Ik had talen gestudeerd en werkte na de bevrijding als correspondentente voor onder andere het Engelse leger en de Compagnie Maritime Belge. Later kon ik dan in de weekends een theateropleiding volgen in Mechelen bij Luc Philips. Ik heb mijn diploma behaald, maar bleef ondertussen werken.’

Toen speelde rollen in een twintigtal films, in heel veel tv-series en in talloze theaterproducties. ‘Ik vind het goed dat je van alles proeft. Theater is fantastisch, maar op

latere leeftijd rondtrekken voor 45 reisvoorstellingen vraagt veel energie. Televisie is gemakkelijker en film heb ik ook altijd heel graag gedaan. Eén van de mooiste rollen op televisie was die in *Witse met Hubert Damen*. Wat een feest! Elke aflevering amuseerden wij ons. Mijn mooiste rol in het theater was de monoloog *Charlotte*, die ik tussen 2007 en 2014 meer dan 125 keer heb gespeeld. Alles heeft zijn charme en nu doe ik nog wat ik kan.’

Jongeren theater

Naast haar carrière als tv-, film- en theateractrice, auteur en dramaturge kan Toen met trots terugkijken op haar rol als stuwende en baanbrekende kracht voor het jongeren theater in Vlaanderen. Het is een belangrijke rode draad in haar carrière. Zo begon ze al in 1969 in Dilbeek met haar werkgroep *Jeugd en Theater*. Ze schreef ook zelf heel wat kinder- en jongeren theater. Haar versie van *De gelaarsde kat* haalde meer dan 2.000 opvoeringen in binnen- en buitenland.

‘Ik heb jonge mensen ertoe aangezet om zich te uiten. In Zweden en Duitsland heb ik geleerd hoe ik jongeren bij theater kon betrekken. Op hun vraag maakten we theater over hun eigen situatie. Over weglopen van huis, leven met gescheiden ouders,... Dat was toen heel vernieuwend en ik heb dat mee uit de anonimiteit gehaald.’

Wat typeert haar het meest? ‘Ik kan goed vertellen en mensen boeien. Ik ben niet de grootste actrice geweest, maar ik was altijd heel theaterminded en ik kan heel boeiend over iets beginnen praten zonder voorbereiding.’ Wat brengt de toekomst? ‘Dat weet ik niet. Het hangt van het aanbod af. Als ze mij nodig hebben, moeten ze mij maar vragen en dan zal ik erover nadenken. Als het niet te moeilijk is, zeg ik meestal ja.’ ●

ZA – 1 JUN – 14.00

Westrand 50, Alice 100

Alice Toen, Françoise Vanhecke & Jean Van der Schueren

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

De schoonheid in de eindigheid

Een vrijdagmiddag ten huize van Marcia De Wachter in Overijse. Met Dirk De Wachter als gast, en een zonsondergang op de achtergrond. Een kader die uitnodigt om de schoonheid in de eindigheid te ontdekken.

TEKST Nathalie Dirix - FOTO David Legrève

Hoe voelt het voor een stadsmens als jij om hier aan te komen in een groene, rustige omgeving, ver weg van al de drukte?

Dirk De Wachter: 'Wat een prachtig landschap! Ik hou van de rust en de stilte die je hier aantreft. Dat ik voor een leven in de stad heb gekozen, komt vooral omdat ik als jongeman wilde ontsnappen aan de kneuterige mentaliteit die toen eigen was aan vele dorpen. Het bracht me naar Antwerpen. De stad waar ik mijn vrouw leerde kennen en die mij een rijk cultureel leven biedt.'

Marcia De Wachter: 'Willen ontsnappen aan de enge mentaliteit van een dorp herken ik. Ik herinner me nog hoe ik op 14 jaar tegen mijn moeder zei: *Ik wil naar de Verenigde Staten*. Zij maakte mij snel duidelijk dat wij daarvoor de financiële middelen niet hadden. Jaren later heb ik mijn droom toch kunnen waarmaken dankzij een studiebeurs die mij naar Chicago bracht. Ik wilde de wereld zien. Dat mijn vader mij regelmatig op zijn schoot nam om voor te lezen uit het tijdschrift National Geographic heeft daar zeker mee te maken. Vandaag ben ik op een punt gekomen dat het niet echt uitmaakt waar ik woon. Ik ben heel graag alleen. En voel mij daar allesbehalve ongelukkig bij.'

Dirk De Wachter: 'Ook ik voel me een *lonesome cowboy, far away from home*. (lacht) Er is een groot verschil tussen alleen zijn en eenzaam zijn. Vroeger bracht ik voor

het werk regelmatig tijd alleen door in het buitenland. Ook al was ik alleen op mijn hotelkamer zonder mijn echtgenote, toch voelde ik me niet alleen. Sinds mijn ziekte ben ik daarin veranderd. Ik merk dat de aanwezigheid van mijn vrouw veel belangrijker is geworden.'

Wat is het fundamentele verschil tussen alleen zijn en eenzaam zijn?

Dirk De Wachter: 'In de allengheid voel ik mij niet alleen. Ik voel mij dan omringd door de mensen met wie ik een liefdevolle verbinding had of nog steeds heb. In eenzaamheid valt die verbinding weg.'

Marcia De Wachter: 'Mijn momenten van allengheid beleeft ik hier 's ochtends in de tuin bij zonsopgang. Hoe stiller je bent, hoe meer de schoonheid van de natuur zich voor je ontvouwt. Op die momenten voel ik mij een toeschouwer op het balkon van het theater.'

Welk moment in jullie leven heeft jullie het meest gevormd?

Dirk De Wachter: 'Dankzij mijn leerkracht Nederlands in het middelbaar ontdekte ik het boek *De Avonden* van Gerard Reve. Voor mij was die innerlijke monoloog van het hoofdpersonage Frits van Egters een opening. Er was dus nog iemand die dacht zoals ik. Niet lang daarna had onze leerkracht Nederlands het lumineuze idee om ons een les over psychoanalyse te geven. Het bracht

mij in contact met Jung, Adler en Freud. Wat zij deden, fascineerde mij. Er was ook mijn vader die mij stimuleerde om arts te worden. Een droom die hij zelf als kinesist niet had kunnen waarmaken. Dat er langs moeders kant twee nonkel-priesters waren, zal ook wel een rol gespeeld hebben in mijn keuze om psychiater te worden.' (lacht)

Marcia De Wachter: (voegt er al lachend aan toe) 'Dat waren ook zielenknijpers, net als jij.'

Waarin lijken Frits van Egters en Dirk De Wachter op elkaar?

Dirk De Wachter: 'Op het eerste gezicht zijn wij verschillend. Frits behoorde tot de generatie voor mij. Hij situeert zich in een communistisch milieu in Amsterdam, terwijl ik uit een katholiek milieu in Boom kom. Dat is nu net de kracht van grote literatuur, dat je ondanks allerlei verschillen toch herkent in een universeel verhaal. Net zoals Frits ben ik altijd een beetje een buitenbeentje geweest.'

Wat is het belangrijkste inzicht over de mens dat jij in al die jaren als therapeut hebt verworven?

Dirk De Wachter: 'Ik weet beter dan vroeger dat ik de mens nooit helemaal zal begrijpen. De mens is een mysterie. En dat is nog mooi ook. Omdat ik jou niet begrijp, blijf ik geboeid. En hoe meer ik van jou weet, hoe minder ik jou begrijp. Ik besef dat ik nu echt als een psychiater klink. (lacht en richt zich tot Marcia) Ik hoop dat in de economie de zaken wat eenvoudiger liggen.'

Marcia De Wachter: 'Ook de economie is een kunst.' (lacht)

Wat waren jouw sleutelmomenten?

Marcia De Wachter: 'Dat waren alle momenten van succes en tegenslag die ik in mijn leven kende. Wat ik gemeenschappelijk heb met Dirk is een vaderfiguur die mij stimuleerde. Mijn vader heeft mij altijd als een *speciale* beschouwd. Ik was een tomboy én zijn oogappel. Hij zag in mij een kans om verwachtingen die hij zelf niet had kunnen invullen, te realiseren. Hij moedigde mij voortdurend aan om mijn talenten te verdubbelen. Het zette mij er ertoe aan economie te gaan studeren.'

Wat boeide jou in economie?

Marcia De Wachter: 'Ik was gefascineerd door de discrepantie tussen bepaalde economische theorieën en het menselijk

DE Die Schönheit in der Endlichkeit

Marcia De Wachter: 'Mir ist sehr wohl bewusst, dass wir eine Zeit lang hier sind und dann wieder Platz machen müssen für die, die nach uns kommen. Bereit für den Ruhestand bin ich noch nicht. Ich möchte mich noch weiterentwickeln und einige Dinge, wie zum Beispiel die Kraft der Positivität, an die jüngere Generation weitergeben.'

Dirk De Wachter: 'Der Philosoph Heidegger spricht vom *Sein zum Tode*. Das Leben bekommt einen Sinn, weil es endlich ist. Das Wissen, dass wir sterben werden, macht uns menschlich. Wir sind auch diejenigen, die vor uns da waren. Wie ein Baum mit Jahresringen trage auch ich die Vergangenheit meiner Eltern und meine eigene in mir.'

MARCIA DE WACHTER

- Bekleedde verschillende functies bij de Nationale Bank van België.
- Werd in 1999 de eerste vrouwelijke vice-gouverneur van de Nationale Bank van België.
- Werkte als economisch adviseur op het kabinet van premier Wilfried Martens.
- Was professor economie aan verschillende universiteiten.
- Werd in 2011 door de Belgische regering bekroond als *Uitzonderlijke vrouw van het jaar*.
- CEO van Brain-at-Trust, een adviesbureau dat leidinggevenden coacht.
- Chair(wo)man van de MeDirect bank.

gedrag. Zo vertrekt men in de economie van het paradigma dat de mens zijn consumptie wil optimaliseren, intertemporele keuzes maakt of rationele verwachtingen over de marktevolutie heeft. Niets is minder waar. Ik was dan ook heel geboeid door de lessen antropologie en psychologie waarin de mens centraal staat en je maar al te goed beseft dat de mens niet zo'n rationeel, economisch denkend wezen is. In Amerika kwam ik in contact met de school van Martin Seligman. Een man die boeken over positieve psychologie heeft geschreven. Ik zag er ook hoe een bedrijf als Hewlett-Packard doordrongen was van positiviteit. Wat een enorm verschil met onze Belgische mentaliteit, waarin vooral het negatieve werd benoemd. De dorre woestijn versus een vruchtbare oase; zo ervaarde ik het verschil tussen die twee culturen.'

Was het dan vooral jouw vader en de kennismaking met de positieve psychologie die jou hebben vormden?

Marcia De Wachter: 'Het meest doorslaggevende in je vorming is de stempel die je als kind meekrijgt.'

Dirk De Wachter: 'Dat klopt. Opgroeien in een omgeving waar je graag wordt gezien, is essentieel. Hoezeer ik van mijn allengheid houd, ik ben ervan overtuigd dat wij gehechte, verbonden wezens zijn. Daarom is het zo cruciaal dat mensen die op jonge leeftijd in hun verbinding met anderen beschadigd werden, het vertrouwen in anderen terug kunnen opbouwen. *Basic trust* is wat je nodig hebt om tot een *holding environment* te komen. Ik vergelijk het wel eens met een

baarmoeder. De plek waar je je beschermd en veilig voelt.'

Is basic trust niet evenzeer het fundament om mensen in een bedrijf goed te laten functioneren?

Marcia De Wachter: 'In bedrijven zie je vaak leiderschap dat enkel op ratio is gebaseerd. Met als gevolg dat er binnen de bedrijfsstrategie geen rekening wordt gehouden met de collectieve emotie. Zo krijg je natuurlijk geen omgeving waar er vertrouwen heerst en mensen zich veilig voelen om openlijk te zeggen wat er werkt en niet werkt. Nochtans is een *containing environment* een absolute voorwaarde wil je van een groep mensen een team maken dat voluit voor een gemeenschappelijk doel gaat.'

Wat waren tot nu toe de meest gelukkige momenten in jullie leven?

Dirk De Wachter: 'Ik leid al vele jaren een gelukkig leven. Voor twee zaken heb ik bewust gekozen. Ik wilde psychiater worden en wilde mijn leven delen met de vrouw met wie ik al een heel leven gelukkig gehuwd ben. Mijn beroep en mijn levenspartner, dat zijn de twee pilaren waarop mijn leven en mijn geluk zijn gebaseerd.'

Jij bent al meer dan twintig jaar samen met je echtgenote. Ben jij erachter wat de sleutel tot duurzame liefde is?

Dirk De Wachter: 'Daar komt een grote portie geluk bij kijken. Als relatietherapeut stel ik regelmatig vast hoe toevalligheden relaties kunnen doen ontsporen. Hoe kun je de ander

laten zijn wie hij/zij is en elkaars verschillen respecteren? Hoe kun je nieuwsgierig blijven naar de andere? Volgens mij bevindt de sleutel tot een duurzame relatie zich in het verschil. Dé succesformule bestaat echter niet. Een relatie blijft onvoorspelbaar. Het komt zoals het komt. Het gaat zoals het gaat. Wel stel ik telkens opnieuw vast dat de mens nood heeft aan relationele verbanden. Meer nog, in het algemeen heeft de mens de behoefte om voor één iemand de meest unieke, meest bijzondere persoon te zijn. Het is haast een onmogelijk verlangen, en toch streven we ernaar.'

Hoe staat het met jouw geluksbarometer?

Marcia De Wachter: 'Het warme nest waarin ik opgroeide, heeft mij een gelukkige jeugd bezorgd. Ook de ontmoeting met mijn partner was een moment van intens geluk. Niets is zo fijn als samen een *coup de foudre* te beleven. Als je dan later vaststelt dat je een heel aantal waarden en ideeën deelt, dan wordt dat geluk alleen maar groter.'

Hoe kijk jij naar een relatie?

Marcia De Wachter: 'Ik vergelijk het met een container waarin je elkaars mindere punten kunt opvangen en compenseren. Het is een plek die je de juiste omgeving biedt waarin je samen een positief project kunt uitbouwen. Een relatie gaat in essentie over geven. Elkaar aandacht geven, maar ook een aanmoediging, erkenning, een cadeautje of emotionele steun.'

Jij schreef een boek over de kunst van het ongelukkig zijn. Waarom vond jij het belangrijk het over dat onderwerp te hebben?

Dirk De Wachter: 'Ik stel een opvallende paradox vast. Wij leven in tijden van nooit eerder geziene welvaart en toch werd er nog nooit eerder zoveel beroep gedaan op psychiaters en therapeuten. Want wij willen niet alleen succesvol, maar ook nog eens supergelukkig zijn. Volgens mij is dat een vergissing. Het doel van het leven is niet zoveel mogelijk *likes* verzamelen, maar zin en betekenis aan het leven geven. Echte liefde toont zich trouwens in de lastige momenten van het leven.'

Marcia De Wachter: 'Die moeilijke momenten zijn groeikansen voor je relatie, maar ook voor jou als mens. Ze nodigen je uit om uit je comfortzone te treden. Je moet er alleen

DIRK DE WACHTER

- Psychiater en psychotherapeut aan het Universitair Psychiatrisch Centrum KU Leuven.
- Expert in systeem- en gezinstherapie.
- Auteur van meerdere bestsellers zoals het maatschappijkritische *Borderline Times*, *Liefde. Een onmogelijk verlangen*, *Vertrouwingen*.
- Heeft het vaak over de psychiatisering van de samenleving.
- Geïnspireerd door de filosoof Emmanuel Levinas.

op letten dat je niet te ver gaat en de elastiek niet knapt. Zelf kende ik heel wat professionele successen, maar ik heb ook klappen gekregen. Die tegenslagen hebben me veel geleerd. Toen ik opzij werd geschoven, heb ik het roer van mijn leven opnieuw in handen genomen door voor mezelf een nieuw project te creëren.'

Zo'n project dat je voor jezelf creëert, helpt je uit de slachtofferrol waarin je werd geduwd, te geraken?

Marcia De Wachter: 'Exact. Het helpt om je focus te richten op iets nieuws, zodat je het oude kunt loslaten. Leven is een aanschakeling van veranderingen. Je komt voortdurend in nieuwe omstandigheden terecht die voor onzekerheid zorgen. Het komt erop aan om telkens opnieuw het beste van jezelf te geven, los te laten en weer verder te gaan.'

Hoe kijken jullie naar ouder worden?

Dirk De Wachter: 'Twee jaar geleden ben ik na mijn operatie in een klap tien jaar ouder geworden. Geestelijk voel ik me nog een puber (*lacht*), maar fysiek voel ik dat mijn lichaam een klap heeft gekregen. Gelukkig is mijn out-of-the-box denken niet aangetast. (*lacht*)'

Door je ziekte word je ook veel meer met de eindigheid geconfronteerd. Hoe ga jij daarmee om?

Dirk De Wachter: 'Om de drie maanden moet ik onder de scanner. Dat zijn spannende momenten. Angst voor de dood heb ik niet echt, maar je weet natuurlijk niet hoe je gaat reageren wanneer een scan slecht nieuws brengt. Vandaag denk ik dat ik rustig thuis zou willen sterven en liefst het eindpunt zelf zou willen bepalen. Soms vraagt men mij wel eens of ik al heb nagedacht over

mijn uitvaart. Zover ben ik nog niet. (*lacht*) Het enige wat ik weet, is dat er Bach gedraaid zal worden. Iets zegt me dat mijn uitvaart in een kerk zal plaatsvinden. Kerken blijven prachtige gebouwen. Maar stel nu eens dat ik 96 jaar word. Gaan er dan nog priesters zijn om mijn uitvaartdienst te verzorgen?' (*lacht*)

Marcia De Wachter: (*op speelse toon*) 'Tegen dan zal er misschien een vrouwelijke priester de uitvaartdienst kunnen verzorgen... Ik besef zeer goed dat wij hier een tijdje zijn en dan weer ruimte moeten maken voor zij die na ons komen. Ouder worden vergelijk ik met een bloem die alsmaar meer opengaat. Tot zij het beste gegeven heeft van wat zij te geven heeft. Het mooie aan ouder worden, is dat je veel inzichten hebt opgebouwd, beter weet wat je wil en niet wil. En je jezelf steeds beter met humor kunt relativeren. Klaar om op pensioen te gaan, ben ik nog niet. Ik wil nog evolueren en een aantal zaken, zoals de kracht van positiviteit, aan de jongere generatie doorgeven. Het doet mij denken aan een tante van mij die 94 jaar is en mij op het hart drukt om elke dag te blijven stilstaan bij wat je gelukkig maakt. Zij doet het al jaren en zij laat me verstaan dat haar lijstje met gelukbrengers steeds langer wordt. En niet alleen dat, het geluk dat zij beleeft, wordt zelfs intenser.'

Niet zo lang geleden richtte jij een eigen bedrijfje op. Wat wil jij daarmee bereiken?

Marcia De Wachter: 'In heel wat raden van bestuur zijn het IQ en het EQ uit balans. Veel bedrijfsleiders zijn verstandig, maar hebben weinig inzicht in het functioneren van de menselijke psyche. Ik wil wat mensen onbewust drijft naar de oppervlakte brengen. Zo creëer je een emotioneel collectief doel in een onderneming. En ontstaat er een ruimte

waarbinnen mensen zich geroepen voelen om elkaar te beschermen en samen voor die collectief emotioneel verbindende missie te gaan.'

In 2022 bracht jij het boek *Vertrouwingen* uit. Wat voor troost wil jij de lezer met dat boek brengen?

Dirk De Wachter: 'Op het eerste interview dat ik na mijn kankerdiagnose gaf, kreeg ik veel reacties. Mensen voelden zich door mijn woorden getroost. Zo kreeg ik het besef dat ik ook tijdens mijn behandeling iets betekenisvol voor de mensen kon doen. Ik zie mijn boek als een uitnodiging om over de ziekte die je overkomt te spreken. Slik datgene waarmee je zit vooral niet in. Zelf ben ik goed omringd, maar er zijn heel wat mensen die hun ziekte alleen moeten dragen. In Brussel sterven elke dag drie mensen helemaal alleen. Stel je voor! Dat is de hel. Niet dat ik in de hemel met engelachtige figuren geloof. Voor mij is de hemel hier. Mijn moeder, mijn vader en andere mensen die ik graag gezien heb, die zijn hier nu bij mij. Die gedachte geeft mij troost, want het wil zeggen dat de liefdevolheid die er ooit was, nooit verdwijnt.'

Welke levensvraag willen jullie aan elkaar stellen?

Marcia De Wachter: 'Ik ben gefascineerd door rituelen die de mens bedenkt om in contact met overledenen te blijven. Waarom blijven de mensen hunkeren naar een vorm van leven na de dood? Waarom willen we per se de band met onze overledenen in standhouden?'

Dirk De Wachter: 'De filosoof Heidegger heeft het over *Sein Zum Tode*. Het leven krijgt zin omdat het eindig is. De menselijke beschaving is er gekomen omdat de mens zich bewust is van de dood. Weten dat wij gaan sterven, maakt ons tot mens. Het zorgt ervoor dat wij zorgzaam met elkaar omgaan en betekenis willen geven aan ons leven. Wij zijn ook zij die ons voorgingen. Zoals een boom met ringen, draag ik ook het verleden van mijn ouders en van mijzelf in mij.'

Marcia De Wachter: 'Met ouder worden, zie ik hoe langer hoe meer karaktertrekken van mijn moeder en vader in mij. Ik zie hen ook wanneer ik mijn zoon met zijn zoon hoor praten. In zijn gedrag herken ik hoe mijn vader vroeger met mij omging.'

Welke vraag zou jij aan Marcia willen stellen?

Dirk De Wachter: 'Ik zou haar vooral willen zeggen wat mijn vader vroeger over haar zei: *Ons tante Marcia heeft het ver gebracht. Neem daar maar een voorbeeld aan.*' (*hartelijke lach*) ●

‘Tot de eerste lach is gevallen, weet je eigenlijk niets’

Soe Nsuki is van vele markten thuis en dus meestal soepdruk bezig. Na haar eerste avondvullende stand-up comedyshow *Soetopia* volgt nu een overweldigende tweede: *Soenami*.

TEKST Michaël Bellon - FOTO Nisran Azouaghe

Soe Nsuki ken je zeker van het televisiescherm. Ze schreef mee aan miniserie De Shaq en de jeugdserie PANNA. Ze staat naast Sven De Leijer in de eindejaarshow Vrede op Aarde. Bij Vlaanderen Vakantieland pakt ze uit met verschillende toeristische *Soegesties*.

Uit eigen leven

In de zaal kan je ondertussen gaan kijken naar haar tweede stand-up comedy show *Soenami*. Die kende ondertussen een hele geschiedenis. Nsuki begon eraan in 2019. Toen kwam er ‘een zekere corona-epidemie’ tussen, zodat de show uiteindelijk pas eind 2023 in première ging. Op dat moment was Nsuki zwanger. ‘Dat plan je natuurlijk allemaal niet hé. Tegen de première was ik 7,5 maanden zwanger, maar toch hebben we besloten de eerste shows nog te laten doorgaan. Dat was pittig, maar ik ben blij dat ik dat heb gedaan. Daarna heb ik een lange pauze genomen om dan de tournee voort te zetten.’

Op die manier zijn er ook grappen over zwangerschap in de show geslopen, want Nsuki behoort tot de stand-up comedians die voor hun materiaal uit hun eigen leven putten. ‘Ik ga altijd uit van emoties. Als ik merk dat ik ergens een heftige emotie bij heb – blijdschap, verdriet, walging – dan is dat voor mij een startpunt om te beginnen schrijven. De uitdaging is dan om er iets grappigs van te

maken, om er iets van te maken dat werkt op het podium. Dat ambachtswerk doe ik graag.’

Schrijven en schaven

Maar ze heeft het soms ook over de harde tv-wereld of over racisme. Heeft ze er altijd vertrouwen in dat ze die komische twist zal vinden? ‘Elke comedian stelt zich die vraag, maar met schrik ben je niet veel. De remedie tegen dat soort zorgen is gewoon werken aan je materiaal. Of het nu over zware of lichte onderwerpen gaat; de oplossing is eraan blijven schaven tot het overkomt. Heel het comedy-proces is trial en error. Ik schrijf thuis, probeer die schrijfsels uit op een podium in een comedy-café waar ik hoor welke stukken goed werken en welke niet. Dan ga ik met de opnames naar huis om ze opnieuw te beluisteren en verder te schrijven en te schaven.’

Rauw en persoonlijk

Hoe hoog staat comedy op de ranglijst met de andere dingen die ze doet, zoals televisie, presentatie, scenario's schrijven en acteren? ‘Zo'n ranglijst heb ik niet omdat elk van die zaken een andere functie heeft. Ideeën komen naar je toe als je in een douche staat of wacht op de trein. Het ene idee blijkt geschikt voor comedy, het andere voor een scenario. Stand-up ligt me wel na aan het hart omdat het zo persoonlijk is. Ik sta daar alleen

op dat podium en ik bepaal daar alles zelf. Het is heel rauw en persoonlijk.’ Alsof het publiek een beetje inzicht krijgt in je dagboek? ‘Dat klopt. Het gaat over eerlijkheid. Al vult elke comedian dat anders in. Natuurlijk overdrijf ik veel en trek ik dingen in het belachelijke, maar uiteindelijk vertrek ik wel bij mezelf.’

Soenami klinkt alsof er een vloedgolf op ons af komt. Is Nsuki op een missie? En is ze ook in het echte leven zo'n praatvaar? ‘In gezelschap kan ik heel anders zijn. Ik kan vertellen, maar ik luister ook graag. Na *Soetopia*, waar ik met een beamer en projecties in de weer was, wilde ik nu een tsunami aan tekst en mopjes. Er zit ook een rustiger stuk in de voorstelling, maar de rest komt hard op je af. Dat is de intentie. Ik houd me niet in. Een missie heb ik niet. Er zijn al te veel meningen. Mijn enige missie is zelfexpressie. Ik vertel hoe de wereld er uitziet vanuit mijn perspectief.’

Ondertussen ziet Nsuki al toerend ook een nieuw stukje van de wereld dat Vlaanderen heet. ‘Vlaanderen is veel groter dan ik dacht. Ik kom op plaatsen waarvan ik niet wist dat ze bestonden. En altijd ben ik aangenaam verrast door de zalen en de organisaties die mij zo gastvrij ontvangen. Soms merk ik dat ik in steden wat makkelijker verbinding maak met het publiek, maar er zijn geen garanties. Een publiek kan je niet op voorhand voorstellen. Een avond waarbij je denkt *oeioeioeioe* kan soms *yeahyeahyeah* worden of omgekeerd. Tot de eerste lach is gevallen, weet je eigenlijk niets.’ ●

VR - 3 MEI - 20.00

Soenami

Soe Nsuki

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Verkiezingen 9 juni 2024

De saga van de centrumregio

De eensgezindheid was groot tijdens de vergadering van de commissie Brussel en de Vlaamse Rand op 24 januari. De vraag om van Halle-Vilvoorde een centrumregio te maken, werd unaniem over alle partijgrenzen gedeeld. Tijdens de onderhandelingen voor een volgende Vlaamse regering zal moeten blijken hoe hard dit gespeeld kan worden.

TEKST Geert Selleslach - FOTO Filip Claessens

Maar eerst 9 juni: Europese, federale en regionale verkiezingen waarop de burger zich kan uitspreken. Misschien kan het voorgestelde beleid voor de Vlaamse Rand / Halle-Vilvoorde een rol spelen in jouw keuze?

Wat gekend is

Eerst wat achtergrond. Op de hoorzitting in de commissie Brussel en de Vlaamse Rand over de conceptnota *Aangepaste ondersteuning centrumregio Halle-Vilvoorde* van de cd&v werd voor de zoveelste keer dezelfde plaat gedraaid. De Vlaamse Rand is een fantastische regio met veel mogelijkheden maar ook met grote uitdagingen op het vlak van (in willekeurige volgorde) bevolkingstoename, verjonging van de bevolking, samenleven, internationalisering, diversiteit, integratie, mobiliteit, veiligheid, huisvesting, Nederlandstalig karakter, zorgaanbod, psychische hulpverlening, tewerkstelling, te weinig plaatsen in de scholen, te weinig leerkrachten, onvoldoende huisartsen, een groot tekort aan sociale woningen, ... Eigenlijk alle problemen van Vlaanderen en België op een beperktere oppervlakte geconcentreerd en in versterkte mate. En dat alles met een druk die tegen een ongekende snelheid toeneemt.

Dat maakten een aantal deskundigen van het Toekomstforum, Haviland, het

Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum (BRIO) en vzw 'de Rand' nogmaals duidelijk in hun heldere analyses. De volksvertegenwoordigers vertolkten wederom hun alreeds bekende standpunten. Interessant? Zeker. Nieuw? Zeker niet. Ondanks de waarachtigheid, het enthousiasme en veel goede wil had het allemaal toch een hoog *déjà vu*-gehalte. Een zoveelste *Rondje Rand*, wat is er aan de hand? En al formuleert de ene het wat forser dan de andere, de consensus om van de Vlaamse Rand / Halle-Vilvoorde een centrumregio te maken om alzo extra middelen deze richting uit te laten stromen, wordt de laatste jaren kamerbreed gedeeld. Dat daarvoor de financiële verdeling via het Gemeentefonds een bruikbare methode kan zijn ook. En dat is dan misschien wel nieuw. Of zoals Koen Van Elsen (cd&v), voorzitter van het Toekomstforum en burgemeester van Asse, het op de hoorzitting zei: 'Eindelijk staan alle neuzen in dezelfde richting'. Een verdienste voor wie zich hiervoor heeft ingezet, zeker, al heeft dat blijkbaar een hele legislatuur gekost. Maar goed, eindelijk is het dan zover.

Overtuigingskracht

De cijfers over de omvang van de grootste delijke problematiek in de Rand vallen de

laatste jaren ook niet langer te ontkennen. Ze zijn zonneklaar. Elkaar in de commissie Vlaamse Rand overtuigen, is dus niet langer nodig, collega-parlementsleden in andere commissies of uit andere regio's des te meer. Dat zou nog wel eens een moeilijke affaire kunnen worden, want elke regio vindt van zichzelf dat hij recht heeft op meer geld. Als de parlamentsleden uit andere regio's een eenzijdige lezing doen van de tabellen over het gemiddelde inkomen of de gemiddelde woningprijzen, dan zal extra geld voor de Rand waarschijnlijk niet hun eerste gedachte zijn.

Daadkracht

De uitdagingen zijn gekend en met cijfers onderbouwd, ulthm gaat het – zoals zo vaak – om extra geld, maar eigenlijk gaat het ook om daadkracht. Wie zet zijn volle carrure achter de legitieme vraag uit de Rand en Halle-Vilvoorde? Wie kan mee het verschil maken voor de regio? De vraag naar een regeling van een centrumregio voor de Vlaamse Rand via het Gemeentefonds zal trouwens niet in de commissie Vlaamse Rand worden beslecht maar in de commissie voor Binnenlands Bestuur. Met andere woorden: een moeilijke uitwedstrijd voor de politici van de Rand.

Precies omdat het als te moeilijk werd ingeschat om in het Gemeentefonds 'in te breken' en via dat systeem extra geld voor de Rand los te krijgen, koos minister Ben Weyts (N-VA) deze legislatuur voor een Randfonds, een soort eigen kas waarmee de minister vooral bomen liet aanplanten en de ergste noden in het onderwijs lenigde, en waarvan de oppositie zegt dat niet alle geld is opgebruikt. In de gedachtegang van beter iets dan niets bleek het Randfonds toch een nieuwe en nuttige eerste aanzet waarop misschien ook verder kan worden gebouwd? Hoewel

Drie stellingen

Naar aanleiding van de regionale en federale verkiezingen in juni legde RandKrant over de regio van de Vlaamse Rand drie stellingen voor aan een aantal deskundigen en bevoorrechte getuigen, mensen van op het terrein:

- Wat zijn de belangrijkste verwezenlijkingen van de laatste vijf jaar?
- Wat zijn de belangrijkste teleurstellingen?
- Wat zijn de belangrijkste uitdagingen voor de regio?

Hun antwoorden lees je hier en in de vorige editie van RandKrant. In juni laten we de politieke partijen aan het woord. Je vindt alles ook terug op www.randkrant.be.

iedereen dus volle gas voor een centrum-regio wil gaan.

In de voorstellen voor een andere en omvangrijkere financiering wordt er veel verantwoordelijkheid bij de gemeenten gelegd. Het zou wel eens de achilleshiel kunnen zijn omdat een heel aantal (kleinere) gemeenten te weinig bestuurskracht kunnen ontwikkelen en nu al tegen een muur aan extra taken opkijken. In sommige gemeenten raken de vacatures al maanden niet meer ingevuld.

De volgende stap zal misschien nog wel de moeilijkste zijn: de analyse omzetten in krachtige maatregelen zodat al die uitdagingen in de volgende legislatuur aangepakt kunnen worden. Daar zal dus, zoals gezegd, geld voor nodig zijn, maar ook daadkracht. Maar... op 9 juni eerst nog verkiezingen. ●

Dave Sinardet

professor politieke wetenschappen
Vrije Universiteit Brussel

Wat waren de belangrijkste verwezenlijkingen in de Rand de laatste vijf jaar?

‘Als het vroeger over de Rand ging, dan ging het meestal over verfransing. Ondertussen is – misschien nog niet overal – het inzicht doorgesijpeld dat internationalisering en verstedelijking de uitdagingen zijn, en ook in het beleid is die kentering zichtbaar. Die socio-demografische problematiek van een stedelijke regio met specifieke samenlevingsproblemen komt wel bovenop de Belgische communautaire context.’

Wat waren de belangrijkste teleurstellingen?

‘Een dossier van de laatste legislatuur dat ik wel eens aanhaal als ik mensen uitleg wat samenwerkingsfederalisme is, gaat over het mobiliteitsbeleid voor Brussel en de Rand. Op een gegeven moment had de Brusselse regering een akkoord over een kilometerheffing in de hoofdstad, en de Raad van State bevestigde dat het Brussels Gewest daar juridisch gezien autonoom over kon beslissen. Maar natuurlijk zijn de Vlaamse en Waalse regeringen toen meteen op hun

achterste poten gaan staan omdat zij vonden dat Brussel die maatregel niet alleen kon invoeren, met al die pendelaars die vanuit Vlaanderen en Wallonië in Brussel gaan werken. Dat is begrijpelijk, maar het gaat wel in tegen de logica van de regionale autonomie die ook door leden van de Vlaamse en de Waalse regeringen wordt gepromoot. En met drie regeringen en negen verschillende partijen samenzitten om hierover een akkoord te vinden? Bonne chance!

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen voor de regio?

‘De stedelijke realiteit van Brussel reikt verder dan de negentien gemeenten van het Brussels Gewest, maar we moeten de discussie daarover loskoppelen van staatkundige discussies over de uitbreiding van Brussel of het verleggen van de taalgrens, want dat soort gevoelige debatten verlamt het beleid alleen maar. In de laatste staatsvorming werd er gesproken over een ‘Hoofdstedelijke Gemeenschap’, maar bestuurlijk is die term een lege doos gebleven. Toch zullen we op een of andere manier een bestuurlijk antwoord moeten geven aan de samenhangende realiteit van stad en rand. In Vlaanderen probeert men een coherenter en efficiënter beleid te voeren door de regiovorming (in februari 2023 rationaliseerde de Vlaamse regering de wildgroei van bovenlokale samenwerkingsverbanden door de creatie van 15 bestuursregio’s, waaronder Halle-Vilvoorde, red.). Dat is op zich een goede zaak, maar die logica wordt voorlopig niet tot in Brussel doorgetrokken.’

📍 Stad-Rand vanuit Wemmel

Raf De Visscher

schepen in Wemmel, voorzitter van de Conferentie van Vlaamse mandatarissen van de faciliteitengemeenten

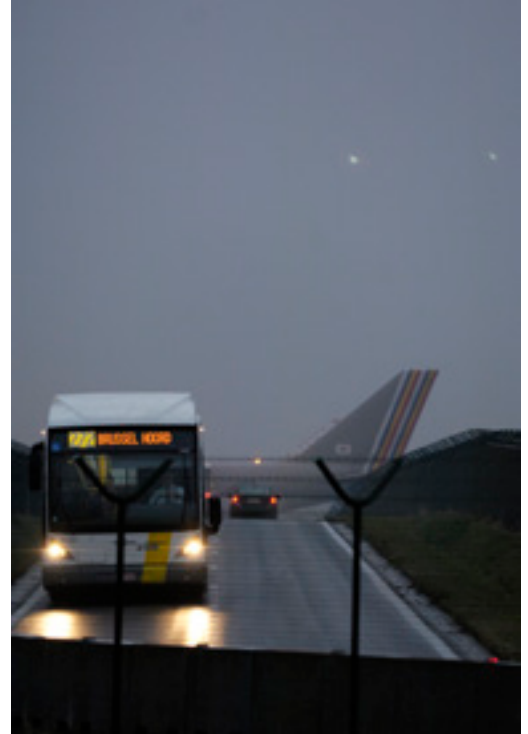
Wat waren de belangrijkste verwezenlijkingen in de Rand de laatste vijf jaar?

‘Een van de belangrijkste verwezenlijkingen voor mij is de aanpak van de vaccinatie tegen covid. De manier hoe dit verliep met tal van vrijwilligers in de vaccinatiecentra bewijst nog maar eens het nut en de kracht van onze vrijwilligers en organisaties in Vlaanderen. Met het inzetten van relancemiddelen zijn er wel wat extra inspanningen kunnen gebeuren, maar ik vind er te weinig structurele initiatieven en continuïteit in terug. Verder zie ik veel positieve

inspanningen voor de klimaatuitdagingen: het burgemeestersconvenant, vergroening, ontharding, waterbeheer,... De werking van de Regionale Landschappen vind ik heel waardevol. Meer en meer gemeenten kaarten samen de specifieke problemen van de regio aan. De bewustwording van de uitdagingen in de Rand wordt de laatste jaren sterker, maar het blijft nog te dikwijls bij een vaststelling en een noodroep naar extra ondersteuning.’

Wat waren de belangrijkste teleurstellingen?

‘Ik zie te weinig structurele initiatieven in de Vlaamse Rand om de specifieke uitdagingen aan te gaan. En als ze er zijn, dan zijn ze veel te beperkt. De noden zijn hoger dan het aanbod. Op federaal vlak betreur ik de

stilstand rond de luchthaven. Een correcte spreiding van het vliegtuiglawaai blijft een probleem waarin geen vooruitgang wordt geboekt. Aan de specifieke situatie van de gemeenten met een bijzonder taalstatuut (faciliteitengemeenten) wordt steeds minder aandacht besteed, evenals aan de situatie van de OCMW's in die gemeenten. Al bij al beoordeel ik de vooruitgang in de Rand als zeer beperkt, en voor de faciliteitengemeenten zie ik de uitdagingen alleen maar groter worden.'

Ik beoordeel de vooruitgang in de Rand als zeer beperkt, en voor de faciliteitengemeenten zie ik de uitdagingen alleen maar groter worden.

Welke zijn de belangrijkste uitdagingen voor de regio?

'De uitdagingen op vlak van verstedelijking van een grootstad als Brussel komen naar onze regio overgewaaid, maar daar staan onvoldoende extra middelen tegenover. Voor mij is één van de uitdagingen onder andere ook de communicatie met de inwoners. Steeds meer merk ik dat we een groot deel van de bevolking niet meer bereiken met de communicatie vanuit de overheid/gemeenten. Kleine gemeenten krijgen het alsnog moeilijker om de maatschappelijke uitdagingen aan te kunnen. Fusies of samenwerkingsverbanden zullen nodig zijn om voldoende draagkracht te kunnen behouden.'

Weinig gedeeld vervoer

- Uit de Koala-**taalscreening** die de Vlaamse overheid eind 2023 in elke derde kleuterklas liet uitvoeren, blijkt dat in Vlaanderen 11% van de kinderen extra taalondersteuning Nederlands nodig heeft om in de lagere school voldoende taalvaardig te zijn. 4% heeft intensieve begeleiding nodig. In de Vlaamse Rand is dat respectievelijk 16% en 6%. Minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) belooft hiervoor de nodige middelen uit te trekken.
- In de vervoersregio Vlaamse Rand zijn momenteel slechts 312 van de 2.480 **bushaltes** toegankelijk voor personen met een motorische beperking. Mits assistentie stijgt dat aantal tot 1.034 bushaltes. Daarnaast zijn er slechts 128 haltes toegankelijk voor personen met een visuele beperking. Dat antwoordt minister van Mobiliteit Lydia Peeters (Open VLD) op een schriftelijke vraag van parlementslid Brecht Warnez (cd&v).
- Tijdens de komende editie van de **Gordel** op zondag 1 september zullen de organisatoren opnieuw een extra boom aanplanten voor elke geregistreerde deelnemer. Dankzij de Gordel zijn er in onze regio tot dusver 50.000 bomen bijgekomen, aldus minister van de Vlaamse Rand Ben Weyts (N-VA). Dit jaar is Dilbeek de focusgemeente.
- Op 7 mei openen de VUB en UZ Brussel in Zellik een **wetenschapspark** 'dat van de Vlaamse Rand een van de meest innovatieve regio's in Vlaanderen moet maken'. Het project wordt een toekomstige proeftuin voor decarbonisatie, robotica en medische spits technologie. De Vlaamse overheid investeert er 30 miljoen euro in. 'Vlaanderen is vandaag technologisch en innovatief koploper in Europa, en wil dat blijven door er permanent in te investeren', zegt Vlaams minister-president Jan Jambon (N-VA).
- Van de 24 miljoen euro die minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) investeert in 98 **scholenbouwprojecten** verspreid over Vlaanderen gaat er 2,2 miljoen euro naar Vlaams-Brabant. Een van de gegadigden is de Vrije Basisschool-Dorpsschool in Kester, die 1,5 miljoen euro investeert in een nieuwbouw met zes klassen voor 139 leerlingen, een polyvalente ruimte, sanitair en administratieve lokalen.
- Parlementslid Katia Segers (Vooruit) uitte op 20 maart in het parlement kritiek op het feit dat minister Weyts, bevoegd voor de Vlaamse Rand, de 26 miljoen uit het Vlaamse **Randfonds** deze legislatuur niet uitgegeven krijgt. 'Er is nog 9,5 miljoen euro over die u weigert uit te geven aan echt structureel beleid om de uitdagingen van de Rand aan te gaan', aldus Segers, verwijzend naar het feit dat de middelen uit dit fonds tot nu toe vooral besteed werden aan bomen en infrastructuur. In zijn reactie verzekerde de minister dat al het geld wel degelijk uitgegeven zal worden.
- Op de thans gerealiseerde **Hoppinpunten** in de vervoersregio Vlaamse Rand worden er tot nog toe zo goed als geen deelsystemen aangeboden. Op slechts één locatie staat er een deelauto, op twee plaatsen is dat het geval voor gewone deelfietsen. Dat blijkt uit het antwoord van minister voor Mobiliteit Lydia Peeters (Open VLD) op een schriftelijke vraag van parlementslid Marino Keulen (Open VLD). ●

📍 Halle

Burgemeesters vragen meer middelen

In hun memorandum voor de komende parlementsverkiezingen vragen de burgemeesters van Halle-Vilvoorde, verenigd in het Toekomstforum dat, bij de verdeling van de middelen van het Gemeentefonds, dit gebied voortaan erkend zou worden als Vlaamse Randregio.

TEKST Luc Vanheerentals - FOTO Filip Claessens

Naar analogie met wat eerder gebeurde met de kustregio moet dit de lokale besturen extra miljoenen euro opleveren om alle uitdagingen in de regio aan te kunnen pakken. De burgemeesters wijzen op het feit 'dat de uitzonderlijke verstedelijkingsdruk waarmee Halle-Vilvoorde kampt enorme

maatschappelijke uitdagingen met zich meebrengt, die bovendien pijlsnel evolueren'. De grootste impact is er in de 19 gemeenten die grenzen aan de hoofdstad, maar ook in de tweede gordel wordt de impact steeds groter. 'We vragen aan de onderhandelaars van het volgende Vlaamse regeerakkoord

om in de regio prioritair in te zetten op taal en integratie, onderwijs en welzijn', aldus het Toekomstforum.

Oude vraag

Al in 2007 eiste toenmalig burgemeester van Vilvoorde Jean-Luc Dehaene dat zijn stad bij de herziening van de verdelingscriteria van het Gemeentefonds opgenomen zou worden in de lijst van centrumsteden. Twee jaar later pleitte Voka-voorzitter Gerard Van Os voor de erkenning van Halle-Vilvoorde als centrumregio. Een dergelijke eis werd sindsdien geregeld op tafel gelegd door allerlei instanties. Vilvoorde stapte in 2018, samen met andere lokale besturen, naar het Grondwettelijk Hof om de verdeling van de middelen uit dit fonds aan te vechten. Tevergeefs. Als reactie keerde de Vlaamse regering vanaf 2016 Vilvoorde, Halle en Dilbeek jaarlijks enkele miljoenen euro extra uit. In 2019 werd het Randfonds geïnstalleerd waarmee bevoegd minister Ben Weyts (N-VA) deze legislatuur in deze regio van de Vlaamse Rand 26 miljoen kan besteden aan specifieke uitdagingen.

Enorme verschillen

De verschillen tussen wat centrumsteden uit het Gemeentefonds ontvangen en andere lokale besturen zijn enorm. In 2023 kreeg Antwerpen 807,2 miljoen euro, terwijl Vilvoorde en Halle het moesten doen met respectievelijk 17,1 en 13,8 miljoen euro. Per inwoner incasseerde Antwerpen 1.472 euro; in Vilvoorde en Halle was dat 354,54 euro en 321,99 euro. In meer landelijke gemeenten zoals Beersel (163,37 euro) en Sint-Pieters-Leeuw (214 euro) is dat nog veel minder. In een conceptnota die hij in het Vlaams parlement indiende tot erkenning van Halle-Vilvoorde als centrumregio noemde parlementslid Peter Van Rompuy (cd&v) het

verschil in behandeling tussen Antwerpen, Vilvoorde en Halle onterecht omdat beide regio's kampen met dezelfde stedelijke problemen. In Halle-Vilvoorde is de bevolkingstoename (+20,7% in 30 jaar) overigens een van de grootste in Vlaanderen.

'In projecten rond taal, integratie, onderwijs en welzijn kunnen het Gemeentefonds en Vlaams Randfonds echt het verschil maken in Halle-Vilvoorde', stelt het Toekomstforum. De extra middelen wil

“ De verschillen tussen wat centrumsteden uit het Gemeentefonds ontvangen en andere lokale besturen zijn enorm.

men onder meer besteden aan een actief lokaal- en taalpromotiebeleid, scholenbouw, bijkomende welzijnsvoorzieningen zoals kinderopvang, psychologische hulpverlening bij jongeren en volwassenen en tijdelijke noodopvang, verkeersleefbaarheidsprojecten en alternatieve modi zoals openbaar vervoer en fietsinfrastructuur, de handhaving van een lokaal woonbeleid en de bouw van bijkomende sociale woningen. Een gelijkwaardige financiering moet er ook komen voor de politiezones. In afwachting van een andere verdeling van het Gemeentefonds vraagt het Toekomstforum dat de middelen uit het Randfonds worden opgetrokken en net zoals in de kustregio rechtstreeks aan de lokale besturen wordt uitgekeerd.

Gemeentefonds hervormen

De stad die het meest nood heeft aan extra middelen is Vilvoorde. Ook burgemeester Hans Bonte (Vooruit) wijst op de enorme uitdagingen die de bevolkingsgroei met zich meebrengt op vlak van onderwijs,

kinderopvang, criminaliteit, armoede,... Bonte wil niet alleen meer middelen van de Vlaamse overheid, maar ook een aanpassing van de federale dotatie voor de politiezones. Net als in de rest van Halle-Vilvoorde is het nog onduidelijk wat de gewenste nieuwe verdeling van het Gemeentefonds financieel zou opleveren. 'Als we vergelijken met de 28,7 miljoen euro die Turnhout, een stad met ongeveer evenveel inwoners als Vilvoorde, uit het fonds ontvangt dan hebben wij recht op een tiental miljoen euro extra per jaar', zegt Bonte. Vilvoorde krijgt daarnaast nog andere Vlaamse middelen, zoals bijvoorbeeld 275.000 euro in het kader van het Plan Samenleven. Bonte wijst er echter op dat deze projecten de stad onder meer door de nodige aanwervingen ook geld kosten.

In antwoord op vragen hierover bevestigde Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Gwendolyn Rutten (Open VLD) begin maart in de plenaire vergadering van het Vlaams parlement de noodzaak om het Gemeentefonds te hervormen. 'We moeten naar een meer gelijke verdeling van de middelen die rekening houdt met de verschillende uitdagingen op basis van parameters die te maken hebben met hun problematiek.' Hierbij verwees ze naar een studie die de overheid hierover bestelde en op 4 mei zal worden voorgesteld. Rutten benadrukte voorts dat er deze legislatuur nog nooit zoveel geld naar lokale besturen ging. 'Het totale bedrag is opgelopen tot 20 miljard euro.' Specifiek voor Halle-Vilvoorde wees ze op de extra 26 miljoen euro voor het Randfonds, de 6 miljoen euro voor het Plan Samenleven en de 180.000 euro voor de aanpak van radicalisering in Vilvoorde. 'Vilvoorde en Halle kregen allebei ook nog eens 6,5 miljoen euro extra', aldus Rutten, verwijzend naar de extra middelen die sinds 2016 worden toegekend. ●

MIDDENIN

Tuinprincipe 5

Als er een maand is waarin de tuin alle rust verdient, is het wel mei. Dan liggen niet alleen veel vogels met jongen, maar ook veel insecten en zoogdieren hebben dan hun poten vol met de zorg voor hun kroost. Jonge dieren van welk beest ook zijn in de kwetsbaarste periode van hun leven, en dan laat je ze best zoveel mogelijk met rust. Mei is trouwens de maand waarin katten het meest jonge vogels en zoogdieren doden. Een extra inspanning om ze binnen te houden, is meer dan welkom. Per jaar gaan op die manier honderdduizenden dieren verloren, en dat blijft toch een jammerlijke vaststelling.

Rust in de tuin is er natuurlijk ook voor alle volwassen individuen die daar aanwezig zijn. Het is het moment dat veel libellen, solitaire bijen en zweefvliegen hun leven maken, en verstoring is voor veel soorten een onoverkomelijk probleem om te overleven. Als ze zich geen zorgen hoeven te maken over voldoende voedsel in de vorm van nectar en stuifmeel van veel wilde bloemen is dat toch al geregeld. Dat heb je zelf in handen door al die soorten van zoveel mogelijk plantenfamilies te zaaien of te planten. Planten kan je zowat het hele jaar door, zaaien stel je best uit tot september. Daar komen we nog op terug.

Hoe diverser het bloemenaanbod, hoe diverser de dierenwereld die er afhankelijk van is. De combinatie siertuin-moestuin, eventueel ondersteund met een boomgaard en/of voedselbos is een ecologische voltreffer als je de plantensoorten goed kiest. Combineer je dat nog met een poel dan kan het onmogelijk beter. Ook daar komen we in september op terug omdat dat de beste maand is om een poel aan te leggen. ●

TEKST Herman Dierickx

‘Ik hoop mensen te ontmoeten van buiten mijn artistieke bubbel’

Tijdens het eerste weekend van mei openen tal van kunstenaars hun werkruimtes voor het grote publiek. Atelier In Beeld biedt hen de kans om de artistieke kloof met hun omgeving te verkleinen.

TEKST Tom Peeters – FOTO via Atelier in Beeld

Atelier In Beeld is ontstaan vanuit een noodzaak om te tonen hoeveel mensen met beeldende kunst bezig zijn in Vlaanderen en Brussel’, zegt Els Buffel van Kunstwerkt. ‘Toen de bevoegdheid cultuur weggehaald werd bij de provincies hebben wij van de Vlaamse overheid de opdracht gekregen een open atelierweekend te organiseren.

De eerste editie viel in volle lockdown en hebben we moeten annuleren. De 1.200 ingeschreven locaties werden toen online gepromoot. De eerste live-editie vond dan plaats in 2022. Vorig jaar konden bezoekers terecht in 1.400 ateliers van in totaal 2.200 kunstenaars. Dat loopt dit jaar op tot een kleine 1.600 locaties waar meer dan

2.500 kunstenaars hun werk tonen aan een zo breed mogelijk publiek.’

Geen oordeel

Daar zitten opnieuw tientallen plaatsen in de Vlaamse Rand tussen. Bezoekers worden ontvangen op zolderkamers, in garages, op private werkplaatsen of in groepsateliers. Tussen de aanzetten en probeersels kom je als bezoeker vooral te weten hoe een kunstwerk langzaam een definitieve vorm krijgt. Meer nog dan op het resultaat ligt de nadruk op het proces. Belangrijk om weten is dat de organisatoren geen oordeel vellen over de kwaliteit. Elke beeldende kunstenaar met een atelier kan zich inschrijven.

‘De academies of groepsateliers, waar meerdere kunstenaars aanwezig zijn, vallen stevast in de smaak’, zegt Buffel die geografisch geen grote verschillen ziet tussen de deelnemers. ‘In de steden heb je wat meer collectieve ateliers, waar jongeren zichzelf organiseren. Zij combineren vaker diverse technieken en werken met mixed media. Schilderkunst blijft overal het best vertegenwoordigd, al is keramiek de voorbije jaren aan een opmars bezig.’

Een van die enthousiastelingen is Liebie Wellens, voormalig executive producer van VTM, die sinds haar pensioen meer tijd heeft voor haar keramiek. De garage heeft ze omgetoverd tot een geïmproviseerd atelier. Het is een van de drie locaties waar je in het centrum van Grimbergen terecht kan om meer te weten te komen over keramiek. ‘De jongste vijf jaar is deze discipline enorm beginnen *boomen*. Dat merk je als je probeert in te schrijven voor een cursus of een opleiding. Ik heb geluk gehad, maar de plekjes zijn beperkt.’ Voor Wellens, die les volgt aan de Academie in Strombeek maar niet afkomstig is uit de streek, is Atelier In Beeld een manier om feedback te krijgen. ‘Ik stel een aantal stukken tentoon en probeer de verschillende stappen van het productieproces aanschouwelijk te maken.’

Interactie

Kunstenaar Gaby Berger uit Dilbeek maakte vijftien jaar geleden keramiek en volgde in 2010 een opleiding glaskunst. ‘Glas is specialer dan keramiek. Het vergt meer kennis en techniek, en het resultaat is mooier’, klinkt het bevlogen. Ze neemt voor de derde keer deel aan Atelier In Beeld. Ook zij vindt het

belangrijk om in haar atelier mee te geven hoe zo'n glaskunstwerk precies tot stand komt. 'Meestal staan de mensen ervan te kijken hoeveel stappen je moet doorlopen: van blazen over bakken tot bewerken. Het eerste jaar had ik mensen ingehuurd om te komen blazen, maar daar ben ik mee gestopt. Het slorpte te veel tijd op. Tijd die ik minder beschikbaar was om vragen te beantwoorden.' Net die interactie met potentiële kunstliefhebbers en mogelijke klanten vinden de artiest en de bezoekers het belangrijkste.

Ook voor Regi Olbrechts, voormalig beroepsfotograaf uit Steenokkerzeel, is het rechtstreekse contact met kunstliefhebbers de belangrijkste meerwaarde. Schilderen was een late roeping. Hij begon ermee als autodidact in 2016, kreeg de smaak te pakken door enkele groepstentoonstellingen en toont na twee solo's zijn acryl-schilderijen nu ook tijdens Atelier In Beeld. 'Ik wil met mijn talent naar buiten komen', klinkt het ambitieus over zijn schilderijen die, ergens tussen abstract en figuratief, nog steeds

de stempel van zijn fotowerk dragen. Een aantal ervan hangt in zijn traphal en oogt niet alleen decoratief, de doeken vormen ook zonder open weekend vaak het onderwerp van gesprek. 'Dit initiatief is een goede manier om meer volk over de vloer te krijgen, en als ik ook nog een werk kan verkopen, is dat meegenomen. Maar het is vooral de feedback die je mist als je daar alleen voor je schildersezal staat. Ik hoop mensen te ontmoeten van buiten mijn artistieke bubbel.'

“ Atelier In Beeld is een goede manier om kunst in de eigen buurt te ontdekken.

Verbaasd

'Het is niet zozeer de bedoeling het aantal kunstenaars nog verder op te trekken', zegt Buffel. 'De bezoekersaantallen zijn belangrijker. Die stegen van 50.000 atelier-

bezoeken in 2022 tot 90.000 in 2023. Het is belangrijk om alles zo laagdrempelig mogelijk te houden; iedereen kan gratis en zonder reserveren langslopen. Voor mensen die geen galerij of museum durven binnenstappen, is het een manier om kunst in hun eigen buurt te ontdekken. Vaak zijn ze verbaasd dat er achter een gevel waar ze al zo vaak passeerden een prachtig atelier schuilt. Ze appreciëren het ook dat ze rechtstreeks uitleg kunnen vragen aan de kunstenaar zelf. Het is een gezellig komen en gaan, intens voor de deelnemers, maar het geeft hen ook nieuwe energie en soms ideeën voor toekomstig werk.' Tot slot stipt Buffel aan dat gemeenten of lokale verenigingen die zelf routes samenstellen en bepaalde ateliers uitlichten zo het bezoekersaantal kunnen optrekken. Op de website kan je de ateliers uit jouw buurt terugvinden. •

4 EN 5 MEI

Atelier In Beeld

Kunstenaarsateliers in heel Vlaanderen & Brussel, www.atelierinbeeld.be

DOOR MIJN LENS

Om het cultuurseizoen af te sluiten vroeg RandKrant studenten fotografie van het CVO Brussel – waar huisfotograaf Filip Claessens lesgeeft – hun beeld te maken van de hedendaagse Rand. Deze maand kozen we **Femke Loossens** uit Vlezenbeek: 'Als inwoner van de Groene Rand en fotografe in de dop, word ik altijd geprikkeld door beelden uit mijn omgeving. Bepaalde plekken bieden een verrassend evenwicht. Terwijl de chaotische, drukke stad om de hoek loert, vullen natuur, recreatie, landbouw en industrie elkaar hier mooi aan.' •

Een rijke verzameling papiermolens

De Molenbeek ontspringt nabij de vijvers van Sint-Genesius-Rode, aan de Sint-Annahoeve en het Hof Te Lansrode en loopt van Sint-Genesius-Rode via Alseberg, Dworp en Huizingen naar haar monding in de Zenne in Lot. Dan heeft ze 12,5 km afgelegd en eindigt ze ruim 60 meter lager.

TEKST Luc Vander Elst - FOTO Filip Claessens

De waterloop heeft haar naam niet gestolen. Op de Molenbeek en haar zijbeken stonden indertijd 21 watermolens: de Geevaertmolen, Algoetmolen, Tenbroekmolen, Wauweringenmolen, Sollenbergmolen, Neerdorpmolen,... Enkele molens bestaan nog altijd. De Molenbeek was een belangrijke levensader voor de streek. Ze voorzag de bevolking van bronwater en de molens zorgden voor economische activiteit. Heel wat molens veranderden mettertijd van functie en dat had ook invloed op de Molenbeek. De waterloop werd meermaals afgeleid, rechtgetrokken, verlegd of ingebuisd en naast of op de beek legde men ook spaarvijvers aan. Zestien molens waren ooit papiermolens, die vooral grauw papier produceerden. Twee molens groeiden uit tot de grote papierfabrieken van de Meurs in Huizingen en Sint-Genesius-Rode.

Wateroverlast

Maar de waterloop heeft ook een duister kantje. Extreme weeromstandigheden, klimaatopwarming en toenemende betonning spelen, in combinatie met het rechttrekken en inbuizen, de vallei parten. Regelmatig zorgt de Molenbeek voor ernstige wateroverlast in dorpskernen en lageregelegen gebieden. En omdat de bovenloop in akkergebied vertrekt, loodst die wateroverlast meestal ook tonnen slijk en sediment de woonkernen binnen. In het akkergebied bovenstrooms zouden buffermaatregelen, erosiestroken en een meer gepaste landbouwvoering voor enig soelaas kunnen zorgen. Het geplande bufferbekken bovenaan de Lansrodevijver is er nog niet, omdat AVES, de afdeling Adviezen, VerGUNningen, Erkenningen en Subsidies van Vlaanderen, lange tijd negatief adviseerde. Het bufferbekken zou op een natuurlijke

manier worden aangelegd in een ecologisch waardevol weidegebied, maar daar mag, volgens AVES, geen vervuild water worden gestockeerd. Volgens de letter van de wet zeker een correct advies; het heeft alleen voor gevolg dat bij de veelvoorkomende overstromingen heel de vallei, inclusief het woongebied, overspoeld wordt door water dat vervuild is met meststoffen en pesticiden. Vraag is dan welke de betere oplossing is voor natuur en mens?

Gloednieuw wandelpad

Bij de Lansrodevijver stoten we op het pas ingewandelde Molenbeekwandelpad. Het is 16 km lang en loopt van het Zoniënwoud tot aan de Zenne in Lot. Daarbij volgt het zo goed mogelijk de loop van de Molenbeek. De wandeling komt langs de treinstations van Lot en Sint-Genesius-Rode en zo kun je er ook een wandeling 'van station tot station' van maken. De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) heeft voor dat wandeltracé een aantal deeltrajecten vernieuwd, aangepast of verbeterd. Zo werd bij de Geevaertvijver in Rode bijvoorbeeld een nieuwe trap voorzien en staan er langs het tracé picknickinfrastructuur en infoborden.

De vijvers langs de Molenbeek zijn meestal privévijvers; de VLM heeft de Schipvijver onteigend en de Geevaertvijver aangekocht. Beide vijvers krijgen een natuurlijke makeover en zullen meer water kunnen bergen om eventuele wateroverlast benedenstrooms te verminderen. De onderhandelingen met de spoorwegen lopen om bij de herinrichting van de spoorinfrastructuur onder de spoorweg een veilige doorsteek te maken voor wandelaars en er meteen ook een ecologische onderdoorgang voor de Molenbeek te voorzien.

Winterbedding

Voorbij het station van Rode loopt de Molenbeek door privétuinen, die ook regelmatig kampen met wateroverlast. Bovendien komen daar nog lozingen in de beek terecht van de huizen langs de Stationsstraat. Op het einde van die Stationsstraat kreeg de Molenbeek een beetje extra ruimte met een kleine winterbedding, een plek waar de waterloop wat breder wordt. De zeer brede Stationsstraat heeft trouwens voldoende plaats voor nog meer zulke maatregelen.

De projectontwikkeling Novarode met de vrij immense appartementsblokken kon er alleen komen als er ook een park kwam met voldoende ruimte voor water. De appartementen zelf zijn netjes beschermd met een dijk. Toch blijft het knagen dat men in overstromingsgevoelig gebied zulke projecten niet kan weigeren. De paden in het park zijn allemaal verhard in beton. Een keuze die wellicht is gemaakt omdat er dan minder wegschade is bij overstromingen. Voor het verkeer dat in het park is toegelaten, was een

EN Water mills galore

The Molenbeek stream springs forth near the ponds of Sint-Genesius-Rode, at Sint-Annahoeve and Hof Te Lansrode, and flows from Sint-Genesius-Rode through Alseberg, Dworp, and Huizingen to its mouth in the Zenne river in Lot. After a journey of 12.5 km, the Molenbeek River descends over 60 meters, truly living up to its name: Molenbeek translates to Mill Brook, as the river and its tributaries once powered 21 watermills, some of which still stand today. The Molenbeek was a vital artery, providing spring water and generating economic activity for the region. The watercourse has been diverted, straightened, relocated, and encased multiple times. It also has a dark side. Extreme weather events, climate change, and increasing construction work regularly cause serious flooding in villages and low-lying areas.

📍 De Molenbeek meandert in park Neerdorp langs de voormalige papierfabriek Catala.

betonverharding zeker geen noodzaak. Verderop gaat de Molenbeek onder het gemeentehuis door en loopt ze in een keurslijf tussen twee muren achter de privétuinen door. Aan de waterlijnen op de muren kun je zien hoe hoog het water hier soms wel komt. Op het einde van de Dreef in Sint-Genesius-Rode gaat ze ondergronds in de Vanderfeldelaan in Alseberg. Een knelpunt dat vaak voor overstromingen zorgt. Er waren plannen om ook daar de Molenbeek meer ruimte te geven, maar er is nog wat extra denkwerk en intergemeentelijke samenwerking nodig voor een doordachte en haalbare lange termijn oplossing.

Natuurpark

Verderop komt de Molenbeek terecht in de Gemeenveldsite. Hier heeft de VLM het natuurpark Alsebergse Beemd aangelegd, waar de beek veel ruimte krijgt en de vismigratie wordt bevorderd via de nieuwe beek Broekmeanders. Hier kan veel water tijdelijk worden gestockeerd bij eventuele overstromingen en het gebied heeft fiets- en wandelpaden die een link leggen naar het centrum van Alseberg. Tussen Alseberg en Dworp doet de Molenbeek het doorgaans goed. Ze krijgt redelijk wat ruimte en loopt door bos en natuur. Hier volgen ook de molens elkaar op. De Herisemmolen was een 16e-eeuwse papiermolen die in de 19e eeuw een industrieel complex werd. De site geeft een mooi beeld van de papier- en kartonnijverheid van weleer. Je kunt er terecht voor bezoeken, activiteiten en een educatief aanbod. Bij de monding van de Zevenborrebeek staat de oude molen Denayer-Debecker. Hier heeft de

VLM recent een nieuwe bedding aangelegd voor de Molenbeek. Zo kan ze meer water bergen en kunnen vissen er beter voorbij de molen. De Molenbroekmolen in Dworp werd gebouwd in 1551 en huisvestte van 1862 tot 1968 een brouwerij-mouterij.

Provinciaal domein

In Dworp moet de Molenbeek weer spitsroeden lopen tussen beschoeiing en stenige oevers. In deze delen zijn speeltuigen, tuinhokjes of afsluitingen vaak ook ernstige belemmeringen om de beek naar behoren te kunnen beheren. Blijkbaar weten weinig mensen dat op beide oevers verplicht vijf meter vrij moet worden gehouden om de beek te kunnen beheren. Bij het provinciaal domein van Huizingen stuit je op een afsluiting over de Molenbeek. Een betere doorwandelbaarheid van het provinciaal domein naast de beek zou nochtans heel wat fietsers en wandelaars kunnen weghouden van de drukke Alsebergsesteenweg en mogelijkheden bieden voor veiliger fiets- en wandelverkeer. De provincie heeft zich wel geëngageerd om de Molenbeek in het provinciaal domein en bij de parking van het domein zoveel mogelijk aan de oppervlakte te brengen en ze opnieuw een natuurlijke loop te bezorgen. In het provinciedomein ligt het Kasteel van Huizingen, een historisch waterkasteel te midden van een landschapspark uit de 19e eeuw met een alpiene tuin uit 1958. Het kasteel werd volledig herbouwd vanaf 1875.

Onthardingsmogelijkheden

Een beetje verder van de beek ligt naast de autosnelweg de vroegere

woonwagening. Sterk afhellend en volledig geasfalteerd, maar niet meer in gebruik. Een kans om minstens 30.000 m² te ontharden. Misschien moet er ook eens nagedacht worden over de parking van het provinciaal domein? Goed voor bijna 75.000 m² die vandaag toch meer waterdoorlatend kan worden aangelegd. Ook verderop bij het voetbalveld van Huizingen zou 1.600 m² parking beter waterdoorlatend kunnen worden aangelegd.

Voorbij de parking van het provinciedomein loopt de Molenbeek naast de oudste huizenrij van Huizingen. Bij de aanleg van de R0 in 1956-1970 werd de oude kern van Huizingen grotendeels gesloopt. Ter Kamme en Terborgh zijn de enige huizen die nog tot de historische bebouwing van de oude dorpskern van Huizingen behoren.

Ardennengevoel

Voorbij de autosnelweg kan de Molenbeek heerlijk meanderen in open bedding. Met de aangelegde vistrap krijg je hier zowaar bijna een Ardennengevoel. Voor ze in een strak keurslijf van Neerdorp naar Lot mag om daar in de Zenne uit te monden, krijgt de Molenbeek ook in park Neerdorp nog heel wat adem- en vloeiruimte. De oude gebouwen van de voormalige papierfabriek Catala wachten nog altijd op herontwikkeling, maar het park met de bezinkingsvijvers kreeg enkele jaren geleden een mooie make-over van de provincie en de VLM. De beek meandert er, de site werd opgewaardeerd en het is er heerlijk toeven. Jammer genoeg is de vroegere directeurswoning ondertussen een ruïne, bijna niet meer te redden. ●

PODIUM

THEATER

WO - 1 MEI - 20.00

Grind

Kommil Foo

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

MA - 6 MEI - 20.00

Dit is Europa

Hendrik Vos & Frans Grapperhaus

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZA - 11 MEI - 20.30

Egmont

Het Banket, I Solisti &

Vlaams Radiokoor/Jan Declair

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO - 16 MEI - 20.30

Dwarskijker

de Roovers

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO - 23 MEI - 20.30

Fight Night

Ontroerend Goed

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA - 25 MEI - 20.30

Opening Night

DE HOE

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

VR - 31 MEI - 20.30

Klein Jwanneke gaat dood

Martha!tentatief/ Johan Petit

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

KIDS

ZO - 5 MEI - 10.30

Binnestebuiten (+8j)

familiefilm

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

ZO - 12 MEI - 15.00

Maan (+2j)

Het Wolk

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

WO - 15 MEI - 14.00

Mobi Mobi (+5j)

Collectief Fiat

Drogenbos, GC de Muse, 02 33 05 70

ZA - 25 MEI - 19.00

Prins Arthur V

Theater FroeFroe & Tieret

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

🎪 Opening Night (25/5)

ZA - 25 MEI - 14.00

Familiedag

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

ZO - 26 MEI - 11.00 EN 15.00

Loopneus (8m-4j)

Theater De Spiegel

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

ZO - 26 MEI - 12.00

Waalborria

familiefestival

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

HUMOR

Bedankt om te komen

Jade Mintjens

DO - 2 MEI - 20.30

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

WO - 8 MEI - 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO - 1 MEI - 20.00

Words. Beats. Jokes

'Nuff Said

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO - 2 MEI - 20.30

De Padelburen

Safier en Het Prethuis

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR - 3 MEI - 20.00

Soenami

Soe Nsuki

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

VR - 10 MEI - 20.00

De lijst van Han Solo

Serine Ayari, Jo Verhenne,

Erhan Demirci e.a.

Asse, Oud Gasthuis,

02 456 01 60

DO - 23 MEI - 20.30

Kom van dat dak af!

Het Farcetheater

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

ZA - 25 MEI - 20.30

Geen stem

Jan Jaap Van der Wal

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

DI - 28 MEI - 14.00

De Moppentappers

Sven De Ridder, Brik Van Dyck &

Fokke van der Meulen

Overijse, CC Den Blank,

02 687 59 59

LITERATUUR

ZA - 4 MEI - 16.00

Guido Gezelle Gelezen

met Zouzou Ben Chikha,

Evgenia Brendes & Chris Lomme

Beersel, Huis Herman Teirlinck,

huisvanhermantairlinck.be

ZA - 4 MEI - 20.30

Ge wint geen oorlog

zonder verzet

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DANS

ZA - 11 MEI - 14.30 EN 19.00

A Box of Treats

Gympies

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

17, 18 EN 19 MEI - 20.00, 16.00 EN 15.00

Our Heroes

Soulstep Dance Crew

Hoeilaart, GC Felix Sohie,

02 657 05 04

24 EN 25 MEI - 19.30 EN 15.00

Van klein naar groot,

van groot naar klein

APKO

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

MUZIEK

ZO - 4 MEI - 20.00

Hiraeth

Wouter Vandenaabeele

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA - 4 MEI - 20.30

Unity in Diversity

Zefiro Torna

Groot-Bijgaarden, Sint-Egidiuskerk,

02 466 20 30

ZA - 4 MEI - 19.30

Following the American

Dream. Lenteconcert

Koninklijke Harmonie Vossem's

Voerezonen i.s.m. Waldo Geuns

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZO - 5 MEI - 11.00

Aperitiefconcert met

Iris Keijzer

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

ZO - 5 MEI - 11.00

Dyens Roland Ensemble

Vilvoorde, Stadhuis, 02 255 46 90

ZO - 5 MEI - 11.00

Le Collectif Musical

aperitiefconcert

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI - 14 MEI - 14.00

Retour Bxl-Paris

Les Triadours

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

WO – 15 MEI – 20.30

Sophie Straat + Willy Organ

Humbeek, Eldorado, 02 263 03 43

24 EN 25 MEI – 20.00

Zaventem Promst

met o.a. Paul Michiels & Tutu Pouane

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA – 25 MEI – 20.00

#Teen Spirit

Folk Nevermind

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

ZA – 25 MEI – 20.30

The Ride

DAAN

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO – 26 MEI – 11.00

Sara Salvénius &

Sun Sun Sun Orkestra

Ternat, Sint-Remigiuskerk, 02 466 20 30

FILM

WO – 1 MEI – 14.00 EN 20.00

Wonka

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

ZO – 5 MEI – 20.00

O Corno

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA – 6 MEI – 20.30

Holy Rosita

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI – 7 MEI – 14.00

Au nom de la terre

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DI – 7 MEI – 20.00

The Zone of Interest

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI – 7 MEI – 20.30

Maestro

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Skunk

DI – 7 MEI – 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI – 14 MEI – 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO – 12 MEI – 20.00

lo Capitano

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI – 14 MEI – 20.30

King's Land

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO – 16 MEI – 15.00 EN 20.00

The Old Oak

Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

VR – 17 MEI – 14.00 EN 20.30

Het smelt (+16j)

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

Poor Things

ZO – 19 MEI – 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI – 21 MEI – 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA – 27 MEI – 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI – 28 MEI – 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI – 21 MEI – 20.00

La vita é bella

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

DI – 21 MEI – 20.30

Tótem

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO – 22 MEI – 20.00

Le voyage de Talia

Tervuren, CC De Warandepoort, 02 766 53 47

DO – 23 MEI – 13.30

Close

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

One Life

ZO – 26 MEI – 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI – 28 MEI – 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO – 29 MEI – 9.15 EN 19.00

J'aime la vie

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

EXPO

2 MEI TOT 3 JUN

Liza Traen.

Paulo, Sugar Love & me

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

TOT 4 MEI

Isabella Theys.

Schilderijen

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

TOT 18 MEI

Myrthe van der Mark.

Girl lives in the village.

Sculptress. If you must know

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 18 MEI

Louisa Gagliardi.

Deep Breaths

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

25 MEI TOT 2 JUN

Showcase Art Vlaanderen

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma, 02 371 22 62

TOT 26 MEI

De kunst van het zien

Vrienden van de fotografie

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 26 MEI

Border Buda

Vilvoorde, Budawijk, www.borderbuda.be

TOT 16 JUN

Histoire de ne pas rire.

Het surrealisme in België

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 21 JUN

Chantal Akerman.

Travelling

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 23 JUN

James Ensor. Maestro

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 30 JUN

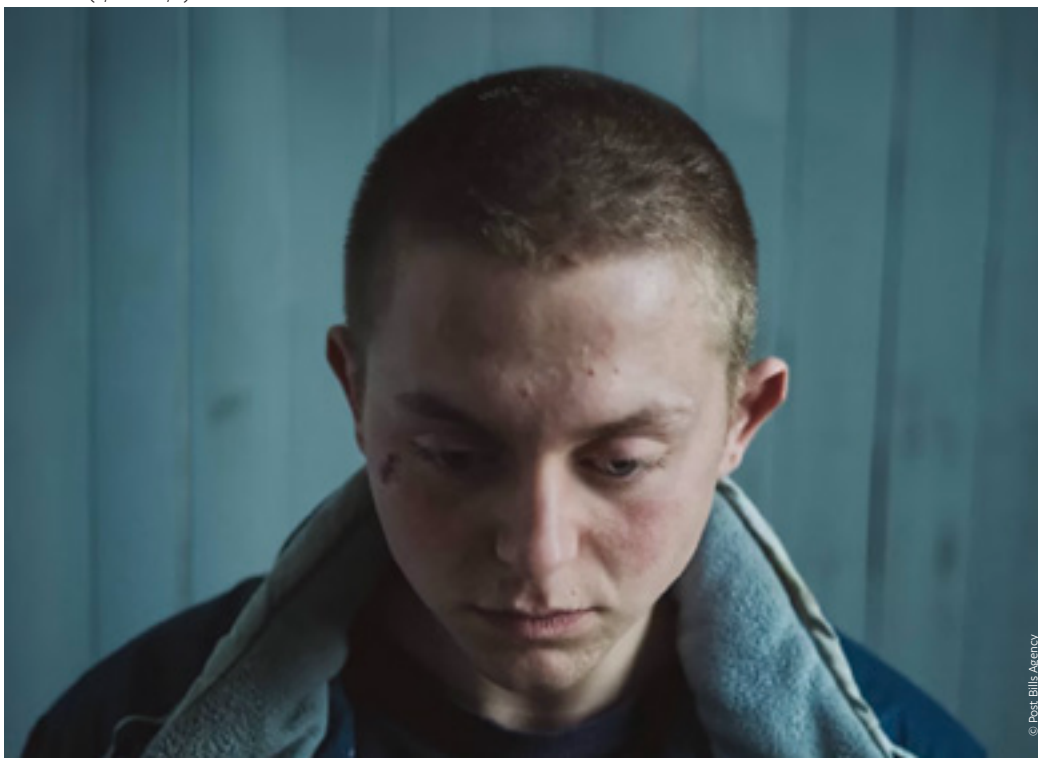
Kam kiest voor Kunst

Herstelhuis Kortenberg,

kunst van bezoekers

Wezembeek-Oppem, cafetaria GC de Kam, 02 731 43 31

📍 Skunk (7/5 en 14/5)

TOT 17 JUL

**Barbara Debeuckelaere.
'Om (Moeder)**

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

TOT 8 SEP

**Futuromarannia.
Ukraine & Avant-Garde**Drogenbos, Felix Art & Eco Museum,
02 377 57 22

TOT 3 NOV

Rebelse echo's Gaasbeek, Kasteel van Gaasbeek,
www.kasteelvangasbeek.be

OPSTAP

DI – 7 MEI – 8.00

Sporteldag Scherpenheuvel Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZO – 26 MEI – 14.00

**Zoniënwoud en
Natura 2000-bescherming**Hoeilaart, Bosmuseum,
www.ngz.be

VARIA

VR – 3 MEI – 9.00

Serreklanken draait door!Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

ZA – 4 MEI – 13.00

Westrand verbeeldt**50j. Westrand**
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30**Repair Café****ZA – 4 MEI – 14.00**
Grimbergen, GBS De Negensprong,
www.repaircafegrimbergen.be**ZO – 5 MEI – 14.00**Wezembeek-Oppem,
Sterrenveld 27 (Ban Eik), 02 731 43 31**ZA – 25 MEI – 14.00**Grimbergen, Charleroyhoeve,
www.repaircafegrimbergen.be

ZA – 4 MEI – 19.00

40j. Fremalie**Do Si Do**
Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

4 EN 5 MEI

Atelier In Beeld Kunstenaarsateliers in heel Vlaanderen &
Brussel, atelierinbeeld.be

DI – 7 MEI – 20.30

Dag vreemde man**Theater van A tot Z**
Jezus-Eik, GC de Bosuil,
02 657 31 79

DO – 9 MEI – 10.00

**Wereldkampioenschap
Hoogwerpen (vendelen)**Kraainem, KnA,
0474 69 40 08

13 TOT 19 MEI

**Week van het Gezin
sportinitiaties**Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

WO – 15 MEI – 14.00

**De sport- en speelbak
komen naar je toe!**Wezembeek-Oppem, grasveld Ban Eik,
02 731 43 31

DO – 16 MEI – 20.00

Goed omringd**Lynn Geerincx**
Sint-Pieters-Leeuw, Landhuis de Viron,
02 371 22 62

17, 18 EN 19 MEI – 20.00 EN 15.00

Oliver!**10j. Musicalia**
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA – 18 MEI – 10.00

Boekstartdag

Hoeilaart, Bibliotheek, 02 657 05 04

ZO – 19 MEI – 7.00, 10.00 EN 13.00

Fwiet! Fwiet!**Begijn Le Bleu**
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

ZA – 25 MEI – 20.00

Fame**Musicalia**
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO – 26 MEI – 11.00

**Kan een democratie bestaan
zonder kapitalisme?**Sint-Pieters-Leeuw, Landhuis de Viron,
02 371 22 62

© Barbara Debeuckelaere

Weerstand

Barbara Debeuckelaere bracht als VRT-journalist verslag uit vanuit de Westelijke Jordaanoever. Ook nu ze zich heeft omgeschoold tot fotograaf laat het Israëlisch-Palestijnse conflict haar niet los. De analoge foto's die ze voor de huidige escalatie liet nemen door Palestijnse vrouwen zijn stille getuigen van verzet. 'Op aanraden van kunstenaar/activist Adam Broomberg kwam ik in Hebron terecht, meer bepaald in Tel Rumeida. Dat ligt in H2, het door Israël gecontroleerde deel. Het is een explosief gebied met heilige plaatsen, waar radicale kolonisten straffeloos Palestijnen discrimineren.'

Het was Debeuckelaere opgevallen dat in de berichtgeving over het conflict één partij altijd ontbreekt: de vrouw. 'Op straat zie je alleen mannen het geweld ondergaan of de confrontatie aangaan. Daarom vroeg ik de lokale mensenrechtenactivist Issa Amro om me in contact te brengen met families. De vrouwen stopte ik een foto-apparaat en 35mm filmrolletjes toe om hun directe omgeving mee in beeld te brengen.' Debeuckelaere koos bewust voor analogo omdat de digitale camera in dit conflict het instrument is van de pers, de politiek en de man. 'In plaats van de scherpte van het conflict zocht ik iets dat meer ambigu, gevoelig en vrouwelijk is. Dat er foutjes zitten in de beelden vind ik niet erg. Het illustreert de spontaniteit. Af en toe is er een fragment van de bezetting te zien, zoals een soldatenpost op een dak of een veiligheidscamera, maar bovenal zie je alledaagse huiselijke taferelen. In bezet gebied blijven om een gezin groot te brengen en een zo normaal mogelijk leven te leiden, is al een sterke daad van verzet. Foto's nemen is een manier om dat te tonen, ondanks 56 jaar bezetting en 75 jaar Nakba.

Debeuckelaere nam ook zelf foto's. Vooral portretten, maar ze benadrukt dat het een collectief project is. Eind september waren er nog contacten met een kunstgalerie in Tel Aviv om het werk ook daar te tonen, maar dat is nu even niet meer aan de orde. 'In het Arabische deel van Hebron moet het echter mogelijk zijn, en hopelijk ook in Ramallah. In onze WhatsApp-groep merk ik hoe fier de vrouwen zijn over wat er met hun foto's gebeurt. De beelden tonen niet alleen de weerstand tegen de bezetting, ze zijn die weerstand. Alle winst van het fotoboek dat te koop is op de expo gaat naar vrouwenactiviteiten in het dorp, zoals taallessen en sport.' – Tom Peeters •

TOT 17 JUL

Barbara Debeuckelaere. 'Om (Moeder)

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Poor Things: beter dan Barbenheimer

Als donkere komedie houdt de Oscar-winnende film *Poor Things* een beetje het midden tussen *Oppenheimer* en *Barbie*. We zeggen het niet vaak, maar dit extravagant en expliciet visueel spektakel moet je gezien hebben.

TEKST Michaël Bellon

De Oscars zijn niet de maat der dingen, maar slechte films worden er meestal niet bekroond. De recente uitreiking van de filmprijzen in Hollywood werd voorgesteld als een wedstrijd tussen de uitstekende films *Oppenheimer* en *Barbie*, met een vooraf bekende winnaar. De explosieve praatfilm *Oppenheimer* verzilverde uiteindelijk 7 van de 13 nominaties, terwijl Billie Eilish met haar liedje *What was I made for?* net kon voorkomen dat *Barbie* geen enkele van de 7 nominaties zou omzetten in een beeldje.

Die 7-1 overwinning van *Oppenheimer* zegt weinig over de waarde van beide films, en des te meer over het feit dat kunstwerken zich moeilijk laten vergelijken. Zeker als ze zo compleet verschillend zijn dat het een gimmick wordt. Dat de film over de ontsnapping van actrice Margot Robbie uit haar roze schijnwereld tegelijk in de zalen kwam met de film over de intrede van acteur Cillian Murphy in het inktzwarte atoombijperk, gaf aanleiding tot talloze memes en online grappen onder de hashtag #Barbenheimer.

Ontdekkingsreis

Dan is het interessant om op te merken dat netjes tussen deze twee films nog een andere zat, die op de Oscars 11 nominaties en 4 awards wegkaapte, en waarin donkerte en vrolijkheid, onderdrukking en emancipatie, het 'mannelijke' en het 'vrouwelijke', wetenschap en emotie als thema's vervat

zitten. De knappe film *Poor Things* is gebaseerd op een naar verluidt ook zeer goed boek van Alasdair Gray uit 1992, dat een nieuw Frankenstein-verhaal vertelt. Hoofdpersonage Bella Baxter (de rol waarvoor een ongeremde Emma Stone de Academy Award voor beste actrice won) is 'samengesteld' uit het lichaam

“ De regisseur is als de oude chirurg die organen transplanteert en eenden en honden aan elkaar naait om tot iets origineels te komen.

van een volwassen vrouw die zich van een brug heeft gegooid, en de hersenen van de foetus die deze vrouw in zich droeg. Haar schepper, de excentrieke chirurg Dr. Godwin Baxter (gespeeld door Willem Dafoe) wil het naïeve 'volwassen kind' beschermen tegen de boze buitenwereld. Maar net als Frankensteins monster ontsnapt zij aan zijn controle. Niet om zich tegen de mens te keren, maar om de mensheid te omarmen. Aanvankelijk nog aan de arm van een onverbeterlijke casanova (Mark Ruffalo, terecht genomineerd voor beste mannelijke bijrol) reist Bella enkele grote steden af om de wereld, de schoonheid, de rede, de liefde, de kunst, en haar seksualiteit te verkennen. Tot ze niet langer de creatie of verovering van een man is, maar – net als

Barbie – haar handelingsvrijheid, en – net als *Oppenheimer* – de beperkingen van de menselijke vrijheid leert kennen.

Net niet echt

Want hoe uitbundig, emancipatorisch en feministisch *Poor Things* ook is, onrecht, ongelijkheid, machteloosheid zijn heel expliciet aanwezig in de film. Ook vormelijk is *Poor Things* een hybride geval. De verbluffende decors combineren het nauwgezette realisme van *Oppenheimer* met de nadrukkelijke schijnwereld van *Barbie*. De Griekse regisseur Yorgos Lanthimos (bekend van excentrieke films als *The Lobster* en *The Favourite*) toont met opzet hoe hij met de digitale trukendoos speelt. Wat je ziet is prachtig, maar het is een net-niet-echt-Londen, een net-niet-echt-Lissabon, een net-niet-echt-schip en een net-niet-echte-sterrenhemel. De regisseur is als de oude chirurg die organen transplanteert en eenden en honden aan elkaar naait om tot iets origineels te komen. Zijn personage Bella is tegelijk dochter en moeder, kind en volwassene, subject en object, opvoeder en opgevoede, mens en machine, scheppel en schepper, een vrij mens en gevangene. Een net-niet-echte-mens dus. Het resultaat van experiment, trial and error, van autonoom handelen en van alles wat haar overstijgt. Net zoals *Oppenheimer*, net zoals *Barbie*, maar dan een beetje tegelijk. •

Poor Things

ZO – 19 MEI – 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI – 21 MEI – 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA – 27 MEI – 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI – 28 MEI – 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

FAVORIETEN VAN

Corneille
Hogbenu

MOOISTE PLEK

IN TOGO

Mijn geboortedorp Vogan.

FAVORIET GERECHT

Akple met
Ademe dessi
(maïsgerecht
met saus).

MOOISTE

HERINNERING

AAN TOGO

Het grote
aanpassings-
vermogen van
de Togolezen.

meer aansloot bij een baan in de sociale sector dan in de commerciële. Dat inzicht zorgde ervoor dat ik als toeleider voor de vzw PIN ben beginnen werken. PIN is een organisatie die mensen met een migratieachtergrond ondersteunt zodat zij aan onze maatschappij kunnen deelnemen. Vaak krijg ik de vraag hoe ik erin geslaagd ben om Nederlands te studeren en mijn weg te vinden. Mijn antwoord klinkt steevast: *Als ik het kan, kan jij het ook!*

Het grote oogstfeest

Wat valt hem op in onze Belgische manier van leven? 'In België is solidariteit georganiseerd. Val je uit de boot, dan zijn er maatschappelijke instellingen zoals het OCMW die je bijstaan. In Togo bestaat dat niet. Daar moet je het hebben van de ondersteuning van je familie. Stel je het financieel goed, dan wordt er van je verwacht dat je je familieleden helpt. Maar ook Togo ontsnapt niet aan de toenemende individualisering. Vooral in de steden merk je dat mensen steeds minder solidair zijn. Gelukkig zijn mijn Afrikaanse vrienden in België dat nog wel. Dat heb ik gemerkt toen ze mij onlangs hielpen met mijn verhuis naar Drogenbos.'

Mist hij iets van zijn vaderland? 'De *Adzinkuza* vind ik een prachtig moment. Het vindt plaats in augustus. Dan komen mensen uit alle hoeken van het land en de wereld naar hun geboortedorp om de oogst te vieren. Hoe rijker de oogst, hoe groter het feest', lacht hij. Zelf lukt het hem meestal niet om het oogstfeest ter plekke bij te wonen, maar gelukkig kan hij de sfeer via Facebook Live meepikken.

Hoop doet leven

De muziek van King Mensah ligt hem nauw aan het hart. 'King Mensah slaagt erin om traditionele Togolese muziek een eigentijds tintje te geven. Hij is een zanger die op een ongewone manier over gewone dingen weet te zingen. In het nummer *Sessime* heeft hij het over hoe het lot ons op goede en minder goede dagen trakteert. Zo is het leven nu eenmaal; een afwisseling van mooie en moeilijke momenten. Het goede nieuws is dat zware tijden voorbijgaan.'

Hoe kijkt hij naar de wereld van vandaag die door zwaar stormweer gaat? 'Mijn verstand kan er niet bij dat er op dit moment oorlogen aan de gang zijn. Waarom toch? Het leven zonder oorlog is voor veel mensen al hard genoeg, en dan creëert de mens er nog eens problemen bij in plaats van de bestaande problemen op te lossen.' Toch weigert Hogbenu somber naar de toekomst te kijken. 'Als ik zie hoe sommige mensen, die moeten strijden om te overleven, de moed erin houden, dan kan ik niet anders dan hoopvol zijn. Wij mensen kunnen meer dan we denken.' ●

Wat ik kan, kan jij ook

'Ik heb zelf een hele weg afgelegd om in te burgeren. Dat biedt het voordeel dat ik nieuwkomers kan tonen dat het kan', zegt Corneille Hogbenu, die in Halle voor het Agentschap Integratie en Inburgering werkt.

TEKST Nathalie Dirix - FOTO Filip Claessens

Nieuwkomers wegwijs maken in België. Dat doet Corneille Hogbenu nu zeven jaar als trajectbegeleider. 'Het is belangrijk dat mensen weten dat wij er zijn om hen te helpen bij het vinden van een baan of een geschikte (taal) opleiding.' Het is ondertussen meer dan twintig jaar geleden dat Hogbenu aankwam in België. Een neef die in Brussel woonde, wakkerde de droom aan om hier een leven op te bouwen.

'Ik kom uit Togo. Een land waar ik met mijn marketingstudies niet zo veel toekomstperspectieven had. Het deed me de stap zetten om naar België te komen. De eerste jaren woonde ik in Brussel. Daar redde ik het met mijn Frans en Engels. Maar toen ik in 2018 naar Sint-Pieters-Leeuw in Vlaanderen verhuisde, kwam ik er snel achter dat Nederlands studeren een must was. Dankzij een oriëntatiecurcus van de VDAB ontdekte ik dat mijn profiel

FR Toi aussi, tu peux

'Comme j'ai moi-même dû parcourir un long chemin vers l'intégration, cela me permet de montrer aux nouveaux arrivants que c'est possible', explique Corneille Hogbenu, qui travaille pour l'Agence d'Intégration et d'Insertion de Halle. Depuis sept ans, il accompagne les personnes immigrées dans leur démarche d'intégration civique. 'Il est important que les gens sachent que nous sommes là pour les aider à trouver un emploi ou un cours (de langue) approprié. On me demande souvent comment j'ai réussi à étudier le néerlandais et à trouver ma voie. Ma réponse est toujours la même: *si j'ai réussi à le faire, toi aussi tu le peux!*